

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును
Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ మార్చి నెల 6-వ తేది గురువారము } సంచిక ౨౨౨
Vol. 17 } MADRAS, THURSDAY, 6th MARCH 1930. } No. 282
శ్రీ శుక్లనామసంవత్సర శాల్వాణమాస శుద్ధ పక్షి

అమృతాంజనము

అన్ని విధములగు నొప్పులకు
నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుబొట్ట
కాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
బొట్ట బోగొట్టును. బెబుకుల భేదించును.
కాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.

శ్మమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

AMRUTANJAN

BEST INDIAN PAIN-BALM.

గొప్పగొప్ప చాలితే

వేలవేలు యోగ్యత

వత్తములు పొందియున్నది

పంచభాష చీటి చూచి కొనిన

సోనము గలుగదు.

చక్కని దబ్బితో నహా ఏనా 1-కి 0-10-0

డబ్బన్ 1-కి రూ 6-4-0 లు.

ప్రతియింటి ముఖ్యముగా నుండవలసింది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంటెట్టినిగి, మద్రాసు

109, ప్రేరిరోడ్డు, భట్ట, బొంబాయి.

సా॥ 6-30 X॥ బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో సా॥ 9-30 X॥

కోహినూరు ఫిల్ము కంపెనీవారిచే నూతనముగా తయారుచేయబడిన

7-3-30 తేదీ మాత్రము "దొంగపడతి"

11 భాగముల కథ. జమ్నాకన్యయును, చౌదరిగారును, ఖలీలుగారును ప్రధానపాత్రధారులు.

8, 9, 10-3-30 తేదీలందు

యూనివర్సల్ ఫిల్ము కంపెనీవారిచే తయారుచేయబడిన

"గొప్ప ఉపాయ శాలి"

వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రిగారి
గ్రంథములు

మేఘసందేశము వ్యాఖ్యతో రూ. 2-8-0

ఆముక్తమాల్యద వ్యాఖ్యతో ,, 8-0-0

శృంగారరత్నము ,, ,, 6-0-0

ప్రతాపరుద్రయనాటకము ,, 1-4-0

వాగానంద నాటకము ,, 1-0-0

కావ్యాలంకార చూడామణి 9 ఉల్లాసములు ,, 1-0-0

కథానతిత్సాగరము 8 చాల్యములు ,, 6-0-0

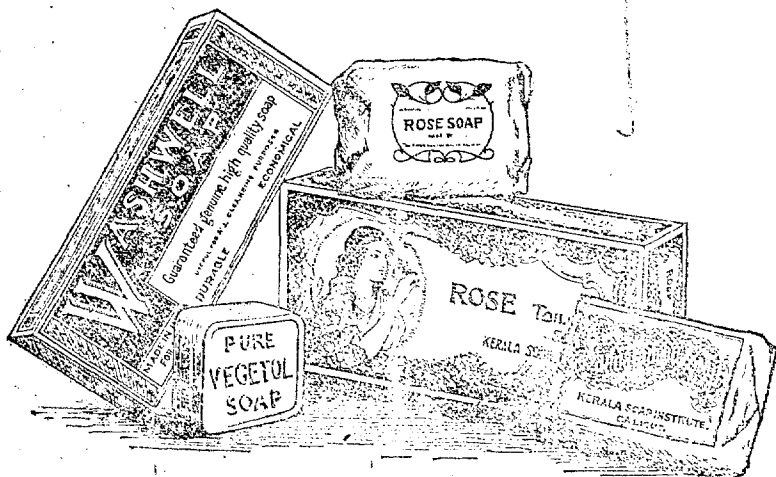
కేటాగునలయువాడు: వేంకటరాయశాస్త్రి. 4 మల్లి కేళ్య

రసిధి. జి. టి. మద్రాసు. అని వ్రాయవలెను.

కేరళ సబ్బులు

మురికిని పోగొట్టి ఆరోగ్యమును, సంతోషము నివ్వగలవు.

గుణము—అనమానమైనది. వెలు—మిక్కిలి స్వల్పము. స్వచ్ఛతకు పూచీ నివ్వబడును.

కేరళ సోప్ ఇన్ స్టిట్యూట్, కల్లికోట్.

(మద్రాసు గవర్నరుగారికి సబ్బుల తయారుచేసి యిచ్చువారు)

LOANS FROM

Rs. 50 to Rs. 2500

Obtainable by all registered mem-
bers of the Relief Loan and Provision
department of the

**Metropolitan Industrial
Bank, Ltd.**

172, Bowbazar St., Calcutta.

WANTED

Competent organising Inspectors
in every District and Taluk
on Rs. 100 p. m. plus Rs. 50 as T.A.

Apply—wish references to—

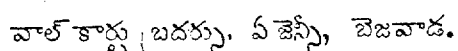
The Managing Director.

రోజాపుష్ప లేహ్యము 1583

మలబరమును పొందించుటలో శ్రేష్ఠమయినది. కాల్
విశేషమును చక్కగాగలిగియును, రుచికరమయినది. పక్ష్యము
తేను, 15 రు॥ దబ్బి రూ. 0-10-0.

క్షయారిష్ట లేహ్యము 4

దగ్గు, ఉబ్బనము, కఫము, అల్సి, శిశువలన శాస్త్రలోక
సంబంధమును వ్యాధులను హరించి గుండెను బలము నిచ్చును
15 రు॥ దబ్బి రూ. 1-0-0. వి. పి. ఖమ్మము, ప్రత్యేకము.
పి.పి.పి. అందు కో, ఆయుర్వేదసహజం, పెరిదేసి, నెల్లూరుజిల్లా.

4 వెల: 50 మాత్రలు రు 5-0-0,
ఆర్థికసాయనశాల, ముక్కాల్. (కృష్ణా)

నేనిట్లు చేరినవిమ్మలు, ఎన్ని పనులుండినను, జానకమ్మ సమాచారము మఱచి పోలేదు. ఆ మానవతి పొందిన యనచూనము కన్న తల్లికి గలిగినట్టుగ నేను గనలి, సోమయాజులనెప్పుడు గట్టిగ చులుపుదునామని చూచుచుంటిని. ఎట్టకేల కౌకనాడు వారి గ్రామమున కేగితిని. ఉభయకులలోపరి, వారితో నేను కొన్ని రహస్యములు చెప్పగోరగా గదిలోనికి నన్నాయన కొనిపోయెను. మేమిరువురము తప్పు మఱైవరునచట లేరు కాని, యాయన కుమారుడు, తొమ్మిది పది యేండ్ల పిల్లవాడు సొమ్మని యొన్ని సార్లు పొంపినచు మమ్మ విడువకుండెను. నాడుండినను భయము లేదని సోమయాజులనుటచేత, నాభారతము నేను విప్పితిని, నెఱుఁగు నమ్మివది పలుకుట కేసభ యందును గొంకని వ్యామవాదిన నాకు, ఆఘాదమునతో మోమాటము విడిచి మాటాడుట కేమి యాటంకము? మేమిట్లు సంభాషించితిమి:— నేను “విద్యాధికుడవు. వేదాధ్యయన తత్పరుడవు. అన్ని సాక్షికముగ పెండ్లాడిన యాసుగులవతి జానకమ్మ యెడల గావించిన యపరాధమునకు, నీవుచేసిన యజ్ఞయాగాదులన్నియు పరిహారములు గానేరవు! మనుష్యుల కనులలో మున్ను గొట్టజూచితివిగాని, పగలు రాత్రులను వివక్ష లేక పుడమి నంతయు పరికించెడి భగవంతుని మోసగింపలేవు గదా! ఈ మహాపరాధమునకు నీవు త్రరవాది! దీనికి చెప్పునమాధానమేమి” సోమయాజులు: “చెప్పటకేమన్నది? ఆనాడు ఆగ్రహపారవశ్యమున నేజేసినపని యక్రమముని నిలుకడ మీద, నాకు దెలిసినది. కాని, గతించినదాని కేవలమి చేయగలరు? ”

నేను:—“తనను ప్రహరించువారి నాసికకు మఱిత
కుగంధము నిచ్చు మంచిగంధపు చెట్టువలె జానకమ్మ, తనకీకష్ట
ములు తెచ్చిపెట్టిన పెనిమిటికిని, ఆయన కుటుంబమునకును,
ముమ్మాటికి మేలే కోరుచున్నది నుమి! ఆమహనీయురాలు,
కష్టముల పాలైన దీనులను దయాద్రుబుదితో గాంచుచున్నది.
సత్యమిట్లుండగా, ఇట్టిఫల మియింటజరుగు యజ్ఞమునుజూడ
వచ్చిన మాత్రాన, మీభార్య జానకమ్మ నెంతో తూలనాడుట
యను, మీరూరక మందహాసము చేయుచుండుటయను, నిమిగ్ధ
ర్యము?”

సోమయాజులు సమాధాన మియితేక నిష్టవములుచుం
డెను. ఆనవ్రతయగు సతీని విడనాడి, పాపకృత్యమునకు పశ్చా
త్తాప ముండుటకు మారుగా, ఆపుణ్యపరితపన పరాభవించిన పతి
నిష్ఠానియములు, లోకమును మోసగించుట కాతహానిన వట్టి వే
షధారణమే యని నొక్కిచెప్పి, ఇట్టిమునుజుని యింట సిరిసం
పదలు స్థిరముగ నుండజాలవని వ్రాశుచు, గిరుక్కున తిరిగి
నేనింటికి వెడలి వచ్చితిని!

(4)

నేనింటికి వచ్చిన కొంతసేపటి వఱకును నాచిత్రము కాం
తి నొందలేదు. అంత నేను మెల్లగ నాటించితిని. సత్య
ధర్మముల పక్షమునట క్లాసునీయవెకాని, బిరులను న్యాయ
మార్గమునకు ద్రిప్పునప్పు డిట్టి యాగ్రహావేశమునకు లోవగుట
యొక్కము గాదు. నా ప్రయత్నము దీనయగు జానకమ్మకే
లాభమును జేకూర్చిన, సంజయ రాయభారమయ్యను గదా!
తుదకు సోమయాజికి ముందలి కర్తవ్యమైన నాచింప నైతి నే!
సతీసమ్మతించినచో, అతని యింట దానిగనుండి పనులుచేయ
దినకీప్తమని చెప్పిన జానకమ్మ కోరికనైన సోమయాజులకు
చెలవని నానుంఠాంగమున, ఆమానిని వ్యవహారములు మఱిత
చెడునేమో! ఇట్లు తలపాసి, నన్ను నేను నిందించుకొంటిని.

పరంపరలో, అంత నావ్యాపారకార్యమన్నడనై,
జానకమ్మ సమాచారము బొత్తిగ మఱచిపోతిని. ఒకనాడు పని
లో మునిగియుండగా, అతితరారుగ నన్ను జూచుట కోక పెద్ద
ముమ్మడు వచ్చెనని తెలిసి, వారిని లోనికి రమ్మంటిని.
చెవులకుండలములు శ్రేలాడు నొకని స్థాపరుడంత
లోనికివచ్చి, తనకుమారుని వృత్తాంతము చెప్పడొడగెను. ఈ
యనముఖము నేనెప్పుడో చూచినట్లులండెను. తండ్రిసంగతి
జ్ఞప్తికేరక తొట్టిలు నాకు, కుమారుని బాలశ్రీడల గాథ తల
కెక్కునా? మాటలభారణిని కొంతవడి కాయన నుర్రేళ్ళర సోమ
యాజులని జ్ఞప్తికి చెచ్చుకొని, కురల తనవృత్తాంత మెఱిగింపు
డనగా, ఆయన చరిత్రవర్ణనమునకు బూసెను.

సోమయాజులు. “అనాడు తమరు మాయంటికి వచ్చి
రహస్యము మాటాడుచుండగా, వలదని యెంతచెప్పినను వినక
మనయొద్ద గూర్చుండిన నావెద్దకొడుకు భరతశాస్త్రిని, జూచి
నాడగదా?”

నేను: “చూచినాను. తెలిసిగలవాడు.”

సోమ: “ఏమి తెలిసి లెండి, తండ్రిని బాములుపెట్టు బాల
కుని తెలివి యొకతెలివా? వాడు వట్టిపెంకె పిల్లవాడు!”

నేను: “ఐతే, అతనివదలివేసిన ఆబ్బవంటినాడేనే!” అని
లోన ననుకొంటిని.

సోమ: “నన్ను ముప్పులిప్పులా పెట్టుచున్నాడు. ఆ
నాడు పొంచునిమనసంభావన అంతయు
విన్నాడు గదా. వానికంతట, ఏదో వెట్టి
యావేశము గలిగినది. “ఉత్తమురాలైన మా సవతితల్లిని (నీవు
ఉరక హింసించుచున్నావే! నిన్ను నేను అదేవిధమున విడిచివే
సి, హింసించెదను చూచుకో!” అని వాడు నన్ను చెందుచూ
డుకోజులు బెడరించినాడు. ఆమాటలకు మొదట నేను భా
ర్యము నవ్వుకొంటిమి కాని, పిమ్మట, పిల్లగాని ఆగడమునకు
విసిగి, వానిమీద కోపపడితిమి. అనిఅని వాడే మరచిపోతా
డని మే మనుకొంటిమి. కాని, మాడననాటినుండి వాడు మా
కు కనబడడమే లేదు!”

నేను “చిత్రముగా నున్నది! నా దగ్గరకు అతండు వచ్చె
నని యనుమానించు చున్నారా?”

సోమ:—“మీమీద ఎందు కనుమానము ఉంటుంది?
పిమ్మట, మేమెంతో ఆలజితో వానికొఱకు ఊరువాడలంతా
చెడకి నాము. ఎక్కడా కనబడదు. ఏదైనా
అగాత్యము జరిగినేమో యనుకొని, మాటలు గోతులు
వెడకించినాము. వానిజాడ యెందును లేదు. ఏమి జరిగిన
దాయని మేము తల్లడిల్లుచుండగా, ఒక కూలివాడు మా పిల్ల
వానిని వెంటబెట్టుకొని వచ్చి మా కొప్పగించి, ఉత్తరముకట్టి
మా చేతనుంచెను. మా పిల్ల వాడు తన సవతి
తల్లి జానకమ్మ యూరుచేరి అక్కడనుండి రానని పట్టుపట్టగా,
వారీమనిపితో పిల్లవానిని బలవంతముగ మాయంటికి పంపి
వేసినారు.”

నేను “ఎట్లో మీపిల్ల వాడు మాయంటికి సురక్షితముగా
వచ్చినాడగదా?”

సోమ: దానివల్ల మాత్రము లాభమేమీ లేకపోయెను.
అప్పటినుండి తల్లిదండ్రులమను మామీద వైరమును సవతితల్లి
మీద వైరముయును, ఏకాగ్రముచేతనో పిల్లవాని మనస్సున
పాతుకొనిపోయినవి; వాడు మరలమరల వాళ్లగ్రామమునకు
ప్రయాణములు సాగిస్తూ, నూచేత తరుచు అక్కడను రాకపోక
లు చేయిస్తూ, పీడిస్తున్నాడు.

నేను సరే, పర్యవసానము కేల్పండి? మీ రేమనుకొం
టారు? ఏమిచేస్తారు?

సోమ:—“ఏమిచేయుటకు తోచక, బుద్ధిలో బృహస్పతులను
మీసలహా పుచ్చుకోవలెనని, మీదర్శనమును వచ్చినాను.

నేను:—“సోమయ్యండిపిల్ల నాడేతల్లి దగ్గరనుంటేమి. సవతి
తల్లి అతనికేమైనా లోపము చేస్తుందా? ఈబాలకుని మూల
మున మరల జానకమ్మగారికి మీకు పొత్తుకలిసే దైవసంఘటన
యన్నదేమో.

సోమ:—“దానినిగతించియే నాకును నాభార్యకును
భయము పట్టుకున్నది. తెలిపామి యన
సంబంధము తెలిపాకుండా, తిరిగి యీ అతు కెందుకాయని
యభయాలము భయపడుచున్నాము! ఇంతటితో కుదరలేదు.
పిల్లవాని కెందుచేతనో, సవతితల్లిమీద తగనిప్రేమ కుదిరి, ఆ
ప్రేమొద్దనుంచి మాదగ్గరకు రాననియే చెప్పివేస్తున్నాడు! చల్లకు
వచ్చి ముంతదాపనే? ఆ మాయలాడి జానకమ్మ, మాపిల్లవాని
మీద ఏమిత్తుమందో చల్లెనని మా ఆడవాళ్ల అనుమానము!” అని
నాచెయిద్ద సోమయాజి మెల్లగనెను.

ఈ వ్యాఖ్య నాకు విశ్వదనీయుగ లేదు. లోకమున
విపరీత వ్యామోహమును గలిపింపగల మత్తుమందు లన్నవను
కొన్నను, యెన్నడుగాని వీరి గుమ్మము త్రొక్కి చూడని జాన
కమ్మ ముందుగ పిల్లవానిమీద మండెల్లు ప్రయోగంప సాధ్య
మగును? ఇదియంతయు సవతిమీద సోమిదేమమ్మకుగల యార్జ్య
వలన బయలుపడదన యనుమానమని నేను జెప్పివేసితిని.

అంత, సోమయాజులు మరల నందుకొని, “వినండి. నేను
ఇట్టివల యజ్ఞముచేయ దినయలందు, పిలువని పేరంటముగ జాన
కమ్మ మాయంటికి కొకప్పుడు వచ్చి, మాపిల్లలను జూచి, భరత
శాస్త్రిని కొంతసేపు తనదగ్గర గూర్చుండబెట్టుకొని వానితో
ముచ్చటించినదట. ఇది తెలిసి నాభార్య సవతిని మందలించి,
తరిమివేసెను. ఆలోచన జానకమ్మ మత్తుమందు పిల్లనిమీద
ప్రయోగించియుండునని సోమిదమ్మ సందేహము! నాకుమాడ
అనుమానము లేకపోలేదు. మాపిల్లవానిని మా గ్రామము తీసికొని
వచ్చుటకే నేను వారి యూరు పోయియుండగా ఈమధ్య నా
కండ్ల యెదుటనే యొకసంగతి జరిగినది!”

నేను:—“సందేహించక, అదియేదో చెప్పండి!”

సోమ:—“మరేమీలేదు. ప్రాద్దుకనే పిల్లవానిని నేను
పయనము చేయింపబోగా, జానకమ్మ వానికి కురులుడువ్వి, ము
స్తాబుచేసి, కంచములో అన్నముపెట్టి, పెరుగుపాసెను. ఎదు
రుగ నేనుగూర్చునియుంటిని. అంతట జానకమ్మలోనుండి చేత
నేవో తెచ్చి అది మీగడయని చెప్పి, పెరుగున్నములో గలిపి,
పిల్లవానికి బెట్టెను. ఏమాయా మర్మములు లేనియెడల, ఇంతటి
యెరువుల తల్లిని విడిచి రానని పిల్లవాడెందుకు పట్టుపట్టును?
బలవంతముగ నినటికి దీసికొని వచ్చినపుడు, వాడు జానకమ్మ
గొరకేల బెంగపెట్టుకుంటాడు? పిల్లవాని యెడల జానకమ్మకు
కన్నతల్లి ప్రేమను మించినప్రేమ యేల యుండవలెను?
దీనిలో నేదో గొప్పమాయ యున్నది. జానకమ్మ అసాధ్య
రాలు. దేవీ పూజ చేస్తుండట. ఏ
మంత్ర తంత్రముల వల్లనో పిల్లవాని
నివీధముగా వశముచేసికొని ఆటలాడిస్తున్నదని సోమిదమ్మ
కోకిల్లున్నది. దీనిని గురించి మీ యాలోచన నాకు కావల
యును.”

ఈ విచిత్రవృత్తాంతమునుగతించి నాకేమియు పాలుపో
లేదు. ఒకటి స్పష్టము. ఏమాయమంత్రములు ప్రయోగించుట
కును సోమయాజులు సోమిదమ్మయును బాల్యుడుదు రేమోకాని,
స్పటికమువంటి నిర్మలహృదయమున భాసిల్లు పాపనూర్తియగు
జానకమ్మయొడవడదు! కావున, ఆడయార్ద్రహృదయ మాయా
వినయని యనుమానించు నీ దంపతులమీద మరల నాకు కోపా
ద్రేకము గలిగెను. ఈతని దీర్ఘప్రసంగము నా వ్యవహారములకు
భంగము గలిగించినే యనిమాడ కనలుచుంటిని. ప్రశాంతసయ
ములగాక, మక్కాకల గ్రాగునపుడె నాయత్మ వైరోగ్యత్వా
హములతో దీర్ఘతదాల్చియుండును, కోపాద్రేకముననేనంతసోమ
యాజిని సాగనంపుటకు లేచి “అయ్యా! దీనిలో మాయలు మ
ర్మములు నా కన్నులకేమియు గానిపించుటలేదు, మీ వనసున
విపరీతమగు ననుమానములు పెట్టుకొని, మంచివారలకు మాయ
లాకోపించుచున్నారు. పిన్నవారిమనసు లతికోమలములు, నిమగ్న
లృపములు. మీ మూలమున దుగ్ధతికి వచ్చిన నజానకమ్మ
ముఖారవిందము గాంచి, ఆసాధ్యని గుఱించి నాటి మనసంభా
వణము వినిపట్టినందుకేయి, మీపుత్రుని కోమలహృదయము
కళవళ పడతా” చెప్పెను. మనమెన్నిమారు లానాడు వారింజినను

ఆబుడుతడు మన ప్రసంగమును వినుట మానకుండెను. తన తల్లి
దండ్రులవలననే యీ కుసుమతీ కనరము లాపాదిల్లుట కాబా
లుడు కనలి, తాను దీర్ఘబాలని భాషను దీనులతో గలసి యను
భవించుటయే న్యాయమని భావించి, అనీతిగరుడు సవతితల్లి
యొద్దకు వెడలిపోయెను. పరిష్కారాలకు జానకమ్మ కవనణము
లాకోపించెడి బిచ్చా యగ్ని హోత్రునికి శోచ్యుటనైన నర్హమే.
అడయామయకు మత్తునుండలు ముత్యతంత్రములు గావలయు
నా? మీ గడపెరుగు మించిన దయతో
మీగడ పెరుగుతో మీ బాలకుని పెట్టుటయే యనగమయ్యెనా?
ఆనందయవృద్ధయ పెట్టెడిమీగడ తీయనను పొంగునీళ్లలోనే
నానాలుక కానాడు గాననచ్చెను! ఆపావని యపారదయా
మాధుర్యమెంతటి కఠినవిస్తైన నవశముచేసికొనగలదు. నిమ్మ,
పట్టుడను నీచిన్ని కొమరు డా ప్రేమామాధుర్యమున తొక్కి, జనని
యని యామెను భావించుటయందేమి యాశ్చర్యము! పుత్రుని
జూచియైన నీవు నీమృతము కార్యమగును వెతనొంది మాటు
మనసు గలిగి నీయజ్ఞవలన దురవస్థలపాలైన యాసుశిల నేలు
కొని, యాగాదిక్రతువు లాడ గూర్చుని శాంతిసౌఖ్యము
లనుభవించుము” అని పలికి, పంపివేసితిని.

(5)

మొన్న మొన్న నే సోమయాజుల గృహమునకేగి వారిద
ర్శనముచేసి వచ్చితిని. మోటువారిని మోటుతనముననే సాధింప
వలయును. సవతికొమరుని పట్టుదలమూలమున సత్యదరణమునకు
బాత్రమైన జానకమ్మ మరలపెనిమిటియింట నడుగుపెట్టి యిప్పు
టికి నూమారు పదివత్సరములైనది. ఇప్పుడా గృహము. స
కలభయల కాకరమైయున్నది. ఇరువురు గృహిణులను ఆ
క్క చెలియండ్రని తలంతు రెగాని ఎవరను వారు సవతు
లనుకొనరు. నుపుత్రపుత్రులను బడసిన జానకమ్మ సకలైశ్వ
ర్యము లభింపించుచున్నది, విద్యాగికుడు ప్రయోజకుడైన భ
రతశాస్త్రి యాయుల్లాటి పెద్దకొడుకునియే ప్రజలనుకొనుచు
న్నాడు. ఇంతియేకాదు, సోమిదమ్మపెంపురాంపు చిత్రమేమి
యెగాని ఆమెసంతానమునకు కన్నతల్లిమీదకంటె సవతితల్లి
మీదనే ప్రేమయధికము.

లోకజనసులగాదను నిట్టిలేమలెందఱెందఱో భర్త
కకారణముగ జనించిన యాగ్రహమున నామాకులై భరతఖండ
మున మూలమూలమై పొక్కుచున్నారు. వారికీక్తియుక్తులు
సామ్యశీలములను లోకమున కంతగ నుపకరింపక, ఆడవని గా
చిన వెన్నెలలై పోవుచున్నవి!!

ఇనాం! రు 5!!
ఎస్. టి. చారి సకల మేహకారక

పాడనంహరిణి సకలమైన పాడలు 8 దఫా లుప
యోగముతో పూర్తిగా మానును. లేనిచో రు. 5 లు ఇనాం.
బుడ్డి 1 కి రు. 0-6-0. వి. పి. ఖర్చు వేరు.
ఎస్. టి. చారి అందు కో, 11 తేరువీధి,
చై నాబజారు, మద్రాసు.

“వశీకరలేహ్యము” న 5

గంటకు పీర్లము గట్టిపరచును. సింహముతో పోరాడ
గల కీక్తినిచ్చును. సంసారసౌఖ్యమును చక్కగ అనుభవించ
వలగును. రక్తము కుభ్రపరచును. గోద్రాండ్రుకు సంతానముకలి
గించును. స్త్రీపురుషులకు ఆనందము కలుగజేయును. హిమా
లయవర్షత వనమూలికలతో, బంగారుతో చేయుబడెను. గుణ
ము లేదన్నవారికి డబ్బు వాపను అంపెదము. దీనిసూము వర్షం
చుటకు దొరతన మొప్పదు. వాడితీరుడు. డబ్బా 80 రు రు 8,
60 రు. 5-8. జర్మనుక్యాపు యెల్లగ నేరియాకు 80, రు 2/8
1980-వ సం॥ డైరీక్యాలండరు 8 అణాలు.
డాక్టర్ A. S. మూర్తి, చికాకోల్ సిటీ.

గోల్డుటానిక్ పిల్లు.

గ్లో! శుక్రాయుష్షం బలంపుంసాం! బలాయుష్షంహి జీవనం.
అనునట్లుల జీవనమునకు ప్రధానాధారమే శుక్లము. అట్టి
శుక్లముచెడిన బలము తగ్గి, నపుంసకత్వము, స్వప్నపుంసమాది,
గాగల రోగములకు నిలయుచును. అట్టివారలు యామాత్రలను
నేమించిన అద్భుతకీక్తి కనపరచి ఆనందమును కలుగజేసి స్త్రీ
పురుషులకు తేనివినొందించును. యామాత్రలను ఆసేకులు నేమిం
చి ఆసేక యోగ్యతాపత్రములను వొసగియున్నారు. గణములే
దన్న పైకము నాపను చేయబడును. 40 దినములకు సరిపోవు
మాత్రలు రు. 5-0-0. వాడువిధము అపుష్యముతో అంప
బడును.

రామకృష్ణ వైద్యశాల, శ్రీ కాకుళం. గంజాంజిల్లా

సవరణను వోటునకు బెట్టగా సభవారిచే సంగీకరింపబడినది. అంతటితో నాటికి సభ విరమింపబడినది.

(ఒకవిలేఖరి)

గాంధీ మహాత్ముని స్వరాజ్య సత్యాగ్రహము

ఈ నెల 12 వ తేదిని ప్రారంభింపబడును

సత్యాగ్రహ మొనరించుటకు పురుషులు మాత్రమే పంపబడుదురు

అంత్యలేఖను రాజప్రతినిధి ఇండియా మంత్రికి పంపుట -

రాజప్రతినిధి తన కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులతో నాలోచించుట

మహాత్ముని ప్రకటన 12 వ తేదిని సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుట

నిన్న రాత్రి ప్రారంభము కాగానే సత్యాగ్రహమును గూర్చి మహాత్ముని ప్రకటనను చదివెను.

“ఈ నెల 12 వ తేదీ బుధవారమునాడు ఉదయమున వేకువజాముననే మొదటి దళమువారితో నేను కాలినడకను సత్యాగ్రహస్థానమునకు తోడ్కొని పోయెదను. పురుషులనేగాని స్త్రీలను తీసికొని వెళ్లెను. ఆశ్రమములో ముఖ్యముగా నుండవలసిన కొంతమంది పురుషులను స్త్రీలను ఆశ్రమము నందుంచి వెళ్లెదను.”

ఒకరు - “నలుగురైనను స్త్రీలను గూడ తీసుకొని వెళ్లగోరెదను.”

మహా: - “స్త్రీలుగూడ నిపుడే రణరంగమునకు రానక్కరలేదు. వారుగూడ రణముఖమున నిలుచుటకు మిక్కిలి అధికమగు నవకాశమే వారికి ముందు కలుగగలదు. హిందువులు గోవులను చంపుటకెట్లు నంగీకరింపజాలరో అట్లులే ఆంగ్లేయులు సాధ్యమయినంతవరకు స్త్రీలను తాకుట కంగీకరింపజాలరు. హిందువులు సమరమున కేగునపుడు గోవులను ముందు నిలుపుట భీరులక్షణముగా భావింపబడుచున్నది. అటులే స్త్రీలను గొనిపోవుటగూడ పిరికితనముగానే భావింపబడును. ముందుముందీ సమరమున బిడ్డలుగూడ వధింపబడుదురని నే నెరుగుదునుగాని ఆ కారణమున మన మిప్పుడు బిడ్డలను వెంటనిడుకొని పోవుట సముచితముకాదు. ఈ సమర మొకనెల రోజులలోనే ముగియవలెనని నేను కోరెదను గాని అది చాలకాలమునకు ముగియదు” అని మహాత్ముడు ప్రకటించెను.

11 వ తేదీ మంగళవారముతో రాజప్రతినిధి కియ్యబడిన గడువు ముగియును.

సర్దారు వల్లభాయిగారి సంచారము

సత్యాగ్రహ మొనరించుట కందరు పూనుకొందురో సరిగా గ్రహించుటకు బోర్డు, కెయిరా తాలూకాలలో వల్లభాయి పటేలుగారు సంచారము చేసెదరు. కెయిరామండల క్వార్టర్స్ సంఘమువారు చాలమందిని సత్యాగ్రహచర్యున చేర్చిరి. ఆయింధులనుగూడ సత్యాగ్రహప్రమాణము చేసిరి. తాము పూర్తిగా తోడ్పడదమని వారు వల్లభాయిగారికి వాగ్దానముచేసిరి.

(శ్రీ ప్రె.)

రెజిస్ట్రారు రెయిన్బాల్డుగారు తెలిపిన విషయములు రెయిన్బాల్డుగారు ఢిల్లీలో జయయమిలి ఈనిలో దేవదాసు గాంధీగారి బసలో నొకదినము పనిచిరి. రెయిన్బాల్డుగారి వయసు 24 ఏండ్లు. కాళికా జోడు తొడిగిన రి అడుగులు పొడుగుండును. ఇతడు కఠినపరిశ్రమను చేసినందున మంచి దృఢమైన కఠినమును కలిగి వస్త్రాదువలె నుండును. ఇతని ముఖము చాల తేజోవంతముగాను ఆకర్షకముగాను నుండదుగాను నుండును. ఇతడు కేంద్రీకృత జను పార్టీను గాంధీతోపిసి ధరించెను.

“గాంధీమహాత్ముని అహింసానిధానము ననుసరించి క్రిటికు పరిపాలనమును తొలగించుటయే నా సంకల్పము. నేను 1929 అక్టోబరులో భారతదేశమునకు వచ్చితిని. భారతదేశోద్ధారణముకొరకు జరుగుచున్న కృషియే నన్నినటికి లాగుకొనివచ్చినది. నేను సమర్థుల ఆశ్రయమునలొని నియునుముల నన్నిటిని సరిగానే నెరవేర్చుచున్నాను.

“నీవు బహుబ్రహ్మోతుగా పనిచేయువలెను. ఈ లేఖను గొనిపోయి రాజప్రతినిధి కిచ్చిరమ్ము” అని యీ నెల 2-వ తేదీని మహాత్ముడు నా కాసతి యొనగెను. మొదట నీ లేఖను స్వేదకవ్యచేర పంపవలసిగాని ఆమె యిప్పుడు కేసలము భారతాంగనగానే మారిపోయినది. దీని నొక ఆంగ్లేయునిచేతనే పంపవలెనని వాదనిచ్చెయింతులచే నిండులకు నన్ను నియమించిరి,” అని రెయిన్బాల్డుగారు ఢిల్లీలో విలేఖరుల కెరిగించిరి.

(శ్రీ ప్రె.)

ఢిల్లీలోను ఆహమదాబాదులోను సత్యాగ్రహ

యోధులను చేర్చుట

ఆహమదాబాదులో చాలమంది సత్యాగ్రహప్రమాణముల నొనరించిరి. ఢిల్లీలో నిన్నటివరకు 200 మంది ప్రమాణములు చేసిరి.

శ్రీ ప్రె.

రాజప్రతినిధి తన కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులతో నాలోచించుట

ఈ నెల 4 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మహాత్ముని అంత్య లేఖ చేరినది. నాటిరాత్రియే కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులతో రాజప్రతినిధి దానిని గూర్చి ఆలోచించెనని రూఢిగా తెలియుచున్నది. ఏమియును నిర్ధారణ చేయబడలేదు. మహాత్ముని సంశ్లేష్ట రమ్య మూలగానైన వారేమియును తెలుప వీలులేదని యు నిక మహాత్ముని కోరికలను నెరవేర్చుట కేల మనంభవమే యనియును నిర్ణయింపబడినది. న్యాయశాస్త్ర నిబంధనల ప్రతిష్ఠను నిలుపజేయుటకు యెట్టి పద్ధతి నవలంబింపవలయు ననునది యొక్కటియే ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కిప్పుడాలోచనీయంశముగా నేర్పడినది. ఇప్పుడు మహాత్ముని అరెస్టుచేసినచో సత్యాగ్రహము మరింత ప్రబలమగుటయేగాక భారతదేశ నాయకులు, రాండుచేబియినభలో పాల్గొనవలయుంకను మిగిలియున్న అనకాశములుగూడ తొలగిపోగలవు. “గాంధీజీని అరెస్టుచేసి నచో సత్యాగ్రహము చాలప్రబలమగును. అందువలన యితర కాంగ్రెసు నాయకులనుగూడ నరెస్టుచేయవలసినవచ్చును. అటుల జరిగినచో ఉస్మాన్ ఖాన్ కల యే భారతీయ నాయకుడును ముఖ్యముగా లిబరలు నేషనలిస్టు పక్షములవా రెవ్వరునుగూడ రాండుచేబియినభలో పాల్గొనజాలరు. అప్పుడు దొరతనము వారాసభను నిలిపివేయవలసినవచ్చును లేదా సంస్థానాధిపతులు స్వార్థపరులు మున్నగువారితోనే దానిని జరుపవలసినవచ్చును. లేదా భారత నాయకులు ఢిల్లీలోచేసిన ప్రకటనలోని పరతుల నన్నింటిని చెల్లింపవలసినవచ్చును. అని కొందరిది పరక రాజప్రతినిధికి స్పష్టముగా తెలియజేసియున్నారగాన ఇండియా దొరతనమువారి పుడు సందగ్ధ మనస్కులై యున్నారు.

ఇండియా మంత్రికి తెలియజేయుట

మహాత్ముడు పంపిన అంత్య లేఖలోని విషయములను రాజప్రతినిధి ఇండియా మంత్రికి తెలియజేసెను. కార్మిక ప్రభుత్వమువారు శేషధర్మిని నిశ్చయించెనచో ఆపద్ధతినే రాజప్రతినిధి అనుసరింప గలడు. వెంటనే గాంధీమహాత్ముని అరెస్టు చేయగూడదు. కొంతకాలము ఉపేక్ష బూనుటయే సముచితము” అని రాజప్రతినిధి భావించుచున్నాడు గాన యందులకు కార్మిక ప్రభుత్వమువారు గూడ సమ్మతించినచో మహాత్ముడు సత్యాగ్రహము నొనరించినను గూడ ప్రస్తుతము దొరతనమువారు రెట్టి చర్యను జరుపరు. కనీసము ప్రస్తుతము జరుగచున్న భారత శాసనసభాసమావేశము పూర్తియగువర కైనను దొరతనమువారి పద్ధతినే అనుసరింప వచ్చునని తెలియుచున్నది. (శ్రీ ప్రె.)

కొందరు మిత్రులు ఢిల్లీ నుండి ఆహమదాబాదు వెళ్లుట

మహాత్ముడు సత్యాగ్రహమును ప్రారంభింపక పూర్వమే మహాత్ముని సందర్శించుటకు బిర్లాగారు మన్నగు మిత్రులు పలువురు నిన్న 6 వ తేదీ రాత్రి ఢిల్లీ నుండి ఆహమదాబాదు వెళ్లిరి.

(ఒకవిలేఖరి)

మహాత్మునకు ప్రత్యుత్తరము పంపబడవచ్చును ఇండియా మంత్రికడనుండి ప్రత్యుత్తరము రాగానే భారత ప్రభుత్వమువారు దానినిగూర్చి ఆలోచించెదరు. అందులకు కేపు 7 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు రాజప్రతినిధి కార్యసంఘ సభ జరుగగలదు. 18 వ తేదీతో గడువు తీరిపోవును గాన యీలోగానే రాజప్రతినిధి మహాత్మునకు ప్రత్యుత్తరమును పంపవలసియున్నది. ఇండియా మంత్రి లేఖనలన కార్మిక ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము ఇండియా దొరతనమువారికి తెలియగలదు. దాని ననుసరించి వారు గాంధీమహాత్మున కేదో యొక ప్రత్యుత్తరమును పంపెదరనియే తెలియుచున్నది. అలేఖ మహాత్మునికి చేరినచో దొరతనమువారి సంకల్పమును మహాత్ముడుగూడ గ్రహింప వీలగును.

సత్యాగ్రహ సన్నాహము

ఉప్పునుగూర్చి వెంటనే సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించుటకు మహాత్ముడు సంసిద్ధుడైయున్నాడు. భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ జరుగుటకు ముందే సత్యాగ్రహము ప్రారంభము గునని గూడ తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతము 20 మంది యోధులు మహాత్మునిచేత నున్నారు. వీరు మొదటిదళముగా వెళ్లెదరు. వీరందరును ఆశ్రమవాసులేగాన అహింసానిరతులే. కాన వీరిలో నెవ్వరునుగూడ నెట్టి దౌర్జన్యమునకును గడంగరు. ఈ రీతిగా కావినడకను బయలుదేరుటవలన పరిసర గ్రామములవారు చాలమంది వీరి ననుసరించెదరు. అప్పుడు వారికి బోధించుట కడు సులభము. వెనుక దక్షిణాఫ్రికాలో గూడ నీ పద్ధతినే మహాత్ము డవలంబించెను.” అని శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు తెలిపిరి.

ఉప్పును తయారుచేయుట

“ఏవ్వకీగాని ఉప్పును తయారుచేయుట నేర మగు నా కాదా? అటుల తయారుచేసినవారు వెంటనే శిక్షార్హులగుదురా? అను విషయమునుగూర్చి కొన్ని రోజులనుండి న్యాయ శాస్త్రవేత్త లధికముగా నాలోచింపసాగిరి. దొరతనమువారి అభిప్రాయమునాత్రము నిర్ధారణగా తెలియలేదు. దౌర్జన్యము ప్రబలముగా కలిగినయెడలతప్ప లేనిచో ఉప్పును తయారుచేసి సంతమాత్రమున వెంటనే దొరతనమువారెవరినిగూడ అరెస్టుచేయవలయునని లేదనియే రూఢిగా తెలియుచున్నది. కావున పలువురు భావించుచున్నట్లుల వెంటనే మహాత్ముని నిర్బంధించుట తటస్థించదు. దాని కింకను కొంతకాలము పోవలెను. మహాత్ముని అరెస్టుచేయగానే సర్దారువల్లభాయిగారిని నేనాధిపత్యమున కభిషేకించుట నిశ్చయము. అటుమిమ్ములైన చాలకాలమువరకు ఆహమదాబాదు ఆశ్రమవాసులే ఒకరితరువాత, నొకరు వాహినీపతులగుచుండురుగాన పండిత మోతీలాలు జవహర్లాలు గార్లకుగూడ అనతికాలములో నైన్యాధిపత్యము చేయవచ్చును. వారిరువురునుగూడ నెన్నటికైన ముందుకు రావలసినవారే.

వెసిడెంటు పటేలుగారు

పండిత మోతీలాలుగారు 4 వ తేదిని వెసిడెంటు పటేలుగారితో అంత్య లేఖను-దాని ఫలితమునుగూర్చి నొకగంట నేపు సంభాషించిరి. పటేలుగారి అభిప్రాయ మెటుల నున్నదియును తెలియ నవకాశము లేదుగాని యిది యారితిగా పరిణమించినందులకు పటేలుగారికి చాల ఆందోళనము కలిగినదనిమాత్రము తెలియుచున్నది. 25 వ తేదీ వరకును భారత శాసనసభ ముగియదుగాన సంతకమును పటేలుగారికి తీరుబడి యుండదుగాని తీరుబడి కలిగినవెంటనే పటేలుగా రొకసారి ఆహమదాబాదు వెళ్లెదరనిమాత్రము స్పష్టముగా తెలియుచున్నది.

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

పెనుకొండ డి॥ ము॥ కొర్పుచో

S. C. 150/29-

వాదులు:—1. కట్ట వెంకటయ్య, 2. కట్ట రామయ్య,

ప్రతివాదులు:— 1. పాల్యాడి నాగయ్య, 2. గొట్టె రత్నము.

వాదులువరం నోటీసు

గుంటూరుజిల్లా వినుకొండలో పాల్యాడి నాగయ్య, గొట్టె రత్నము అను కమాయశిషుండివారు వాదుల కమిషన్ ఆంగడిలో లేవాదేవి జరిపిన భావకు బాకీఅయ్యెత్తును రాబట్టుకొనుటకు పై కోర్టులో నంబరు దాఖలుచేర్చి బడినది. సదరు నంబరు 25-3-30 తేదీ ప్రతివాదుల ఆశ్రయ కుగాను, వాయిదా వేయబడినది. ప్రతివాదుల అక్షేపణయొందినయెడల సదరు వాయిదానాటికి ఆనగా 25-3-30 తేదీని కోర్టువారి యెదుట ఖర్చునగాని పక్షిలుద్యారాగాని హాజరై మనవిచేసుకో వలెనని ఇందులకు తెలుపడ మైనది.

డి. శ్రీరాములు బి. వ. యల్. యల్. బి.

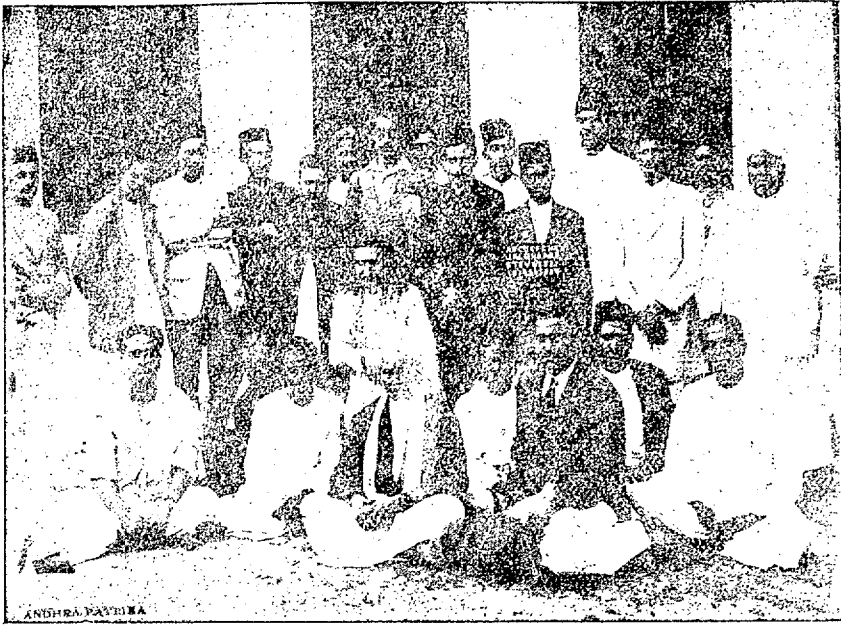
వాదుల పక్షము.

క.వి.సి.రి } బెన్నెలగంటి గోపాలరావు,
22-2-30 } పట్టికరువుజ్జి.

Tickets can be had at the T. T. V. High School, 361, Mint Street, Madras, on all days and at the Theatre on the day of the performance.

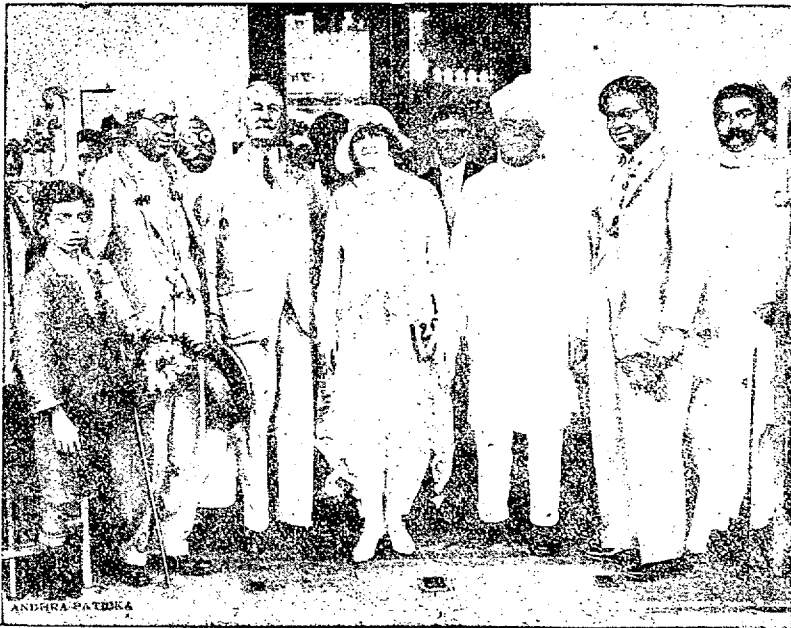

సిద్ధపురుష శ్రీ సద్గురు మెహారు బాబాజీ - నాసిక

ఈపటములో బాబాజీ మధ్యగనున్నారు

సద్గురు మెహారు బాబాజీ గొప్ప సిద్ధపురుషులు. వీరికి భారతదేశమునందును ఇతర దేశములందును వేలకొలదిగా శిష్యులును శిష్యురాలిందును కలరు. హిందువులు, మహమ్మదీయులు, పార్సీలు, క్రైస్తవులు, బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులు, ప్రాగ్జేతులవారు పాశ్చాత్యులు, అగ్రవర్ణములవారు అస్పృశ్యులు, మున్నగు సన్నిహితులవారును అన్ని వర్ణములవారునుగూడ వీరిశిష్యులలోగలరు. వీరిది ప్రేమమతము. “మహాపాపముల నొనరించినవారి నుద్ధరించుటయే నాముఖ్యకర్తవ్యము” అని బాబాజీ ప్రకటించెను. వీరికి జాతిభేదవర్ణభేదములు లేవు. వయస్సు తిరి వత్సరములు. వీరు ప్రస్తుతము నాసికలో నున్నారు. వీరిబోధనలు మెహారు మేనేజ్ అను నాంగ్ల మాసపత్రికలో వెలువడుచుండును. చెన్నపురిలో నున్న శిష్యుల కోరికపైని వారి నుద్ధరించుటకు వీరు యీ నెల 2 వ తేదీ ఆదివారమునాడు ముఖ్య శిష్యులతోగూడ నాసికనుండి చెన్నపురికి వచ్చిరి. వీరి శిష్యులలో నొకరును గుంటూరు సబార్డినేటు జిడ్జియునగు శ్రీమంత్ సంపత్రాయంగారు మున్నగువారు వెళ్లమంది స్త్రీలును, పురుషులును గొల్లెను చోలలో వీరికి ఘనమునస్వాగతము నొసగి వీరినిపూజించి ప్రసాదమును గ్రహించి భజ్యలైరి. బాబాజీకి వ తేదీ సోమవారమునాడు ఉదయమున చెన్నపురినుండి మామూరు వెళ్లిరిని తెలియుచున్నది.

సర్ కూర్మా రెడ్డినాయుడుగారికి బొసటో హోటలునందు మదరాసు పారు లొసంగిన వీడ్కోలువిందు, శ్రీ నాయుడుగారు రాబర్తసను దంపతులు, సర్ ఆణ్ణాపల్లె చెట్టిగారు, గోపాలస్వామిగారు (రెడ్డినాయుడుగారి కుమారులు) వరు సగ నిలిచియున్నారు. (రె. ఫో. బీ.)

మదరాసు కార్మికసంఘ వార్షికోత్సవము:- ఎల్. ఎం. జోషిగారు, రాయలుకమిషను సభ్యులు ఉపన్యసింతురు. (రె. ఫో. బీ.)

మదరాసు శిశుప్రదర్శనము

ప్రదర్శన మంతటిలో అత్యుత్తముగ నెంచబడిన శిశువు. ఈమెకు గవర్నరుసతి ప్రత్యేకబహుమతి నొసంగెను.

యూరపియను తరగతిలో ప్రథమబహుమతిని బడసిన బిడ్డ.

ఆంగ్లో ఇండియను సంఘములో ప్రథమ బహుమతి బడసిన బిడ్డ. (ఫోటోలు-రె. ఫో. బీ.)

ప్రభుత్వవ్యయము

—(10)—

ప్రభుత్వపు మితిమీరిన వ్యయము, హిందూ దేశ దుస్థితికి కారణమగుచున్నదని, భారత శాసనసభలో బిల్లాగారును, తదితర సభ్యులును నిన్నటిదినము తేటపరచిరి. కాంగ్రెసు నాయకులను నిందించుటకన్నను, ఘట్టరు ప్రభృతులు తమ లోపములను కనిపెట్టి, వానిని నివారించుకొనుచో, కాంగ్రెసువలన ఎట్టి యుష్కద్రవము గలుగజాలదు. బిల్లాగారు సూచించినటుల హిందూ దేశపు టార్కిక స్థితి కడు దుర్బలముగ నున్నది. ఎక్కవ పన్నులను విధించుటవలన, తాత్కాలికపు యిబ్బందులు తొలగినను, మూలకారణము తొలగజాలదు. పిల్లింగు ఆరు పెన్నీల రూపాయి మారకము నెన్నటికిని మార్చ వీలులేదని, ఘట్టరుగారు చెప్పిరి. కాని దేశనష్టమును గ్రహించి గూడ వీరిటుల పలుకుటలో ప్రతివ్వను కాపాడుకొను తలంపు మాత్రమే గనుపించును. ఇప్పుడున్న నోట్లను, రూపాయిలనిచ్చి బంగారము నీయవలయునని కోరుచో, రూపాయికి 9 పెన్నీలకన్నను ఆర్థిక సభ్యుడు చెల్లించజాల దని, బిల్లాగారు దెలిపిన విషయము అతిశయోక్తి కాజాలదు. రూపాయిమారకమును మార్చ వీలులేనిచో, బిల్లాగారు దెలిపినటుల, ప్రభుత్వవ్యయమును పూర్తిగ తగ్గించుట దప్ప వేరు మార్గము గానరాదు. సివిలు పరిపాలనపు ఖర్చును, మిలిటరీ ఖర్చునుగూడ చాలవరకు తగ్గించుచో, దేశాభివృద్ధికి వలయు వ్యయములకు సొమ్ము మిగులును. ఘట్టరుగారిందుకు బదులు జెప్పుచు, క్రొత్త సంస్కరణములు లభించువరకు వ్యయమును తగ్గించ వీలు లేదనియు, అంతవరకును వేచియుండవలెననియు, స్పష్టపరచిరి.

నూతనసంస్కరణము లెటు లుండునో, చెప్ప వీలులేదు. కాని యివి స్థాపిత మయినవిమ్మట నయినను, ప్రభుత్వవ్యయము తగ్గింపబడు నని తలచుట కెటుల వీలగును? ఇప్పు డెట్టి ప్రతికూల నవలంబింప జాలనివారు, మున్నందు మాత్రము సరియగు చర్యల వైకొందు రను నమ్మక మెటుల గుదురును? విదేశ వస్తువులపై నూటికిపది వైదుకన్నను నెక్కుడు పన్నులను విధించుటకు కారణము గనుపింపదని, ఘట్టరుగారు దెలిపిరి. అటులచో, బ్రిటీషేతర వస్తువులపై వీరు ఇరువదిచొప్పున పన్ను విధించి, ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్స్ పద్ధతి నేల ప్రవేశపెట్ట నలవిరో తెలియదు. ఆర్థికపు సలహాసంఘమును నియమించిన మాత్రాన, పరిస్థితులు చక్కబడునని తలచుట న్యర్థము. సలహా సంఘముల సూచనల కెట్టి విలువ యుండదని తెలిసిన విషయమే. దేశపు టార్కికస్థితి గూర్చి విచారము నొందవలసిన యవసరములేదని, ఆర్థికసభ్యుడు పలికెను. కాని, ప్రజలకు గల విచారము వీరికెటుల నుండగలదు? వీరు ప్రజలకు బాధ్యత

వహించజోరు. దేశీయపు కిరణనాయలుపై విధించెడి ఎక్సైజు పన్నును పెంచుట, దేశీయ పరిశ్రమకు మిగుల నష్టపాతువగు నని బర్మా యూరపియను ప్రతినిధి యగు లాంబుగారుగూడ చెప్పిరి. సభ్యులు పలువురు మిలిటరీ బడ్జెట్టును విమర్శించుట వింత గాదు. ఇట్టి విమర్శనము ప్రతిసంవత్సరమునను జరుగుచునేయున్నది. కాని, అనుకూలఫలము గనుపింపదు.

ప్రభుత్వవియమితసభ్యులగు కే. సి. రాయగారు, సివిలుఖర్చును తగ్గింప వీలులేదని చెప్పి, ఘట్టరుగారిని బలపరచిరి. కాని వీరయినను, మిలిటరీ ఖర్చును తగ్గింపవలయునని సూచింపవలసివచ్చెను. 1890 సంవత్సరమునందు మిలిటరీఖర్చు ఇరువదియొక్కకోట్లుండగ, ప్రస్తుతసమయమున ఏబదియైదుకోట్లకు పెరిగెను. ముప్పదికోట్లకు బైగ పెరుగుట కెట్టి కారణము గనుపింపదు. దీనివిషయమై వివరములు శాసనసభకు తెలుపబడవు. దీనిపైని వోటుజేయుటకుగాని, ఖర్చును తగ్గించుటకుగాని, భారతశాసనసభ కెట్టియధికారములేదు. సభ్యుల మొరలు అరణ్యరోదనములక్రింద పరిణమించుచున్నవి. ప్రపంచశాంతినిమిత్రము యుద్ధ బహిష్కార లక్ష్యమును అన్నిజాతులవారును ఆమోదించినను, హిందూదేశమునందు మిలిటరీఖర్చును తగ్గించుటకు వీలు గనుపించుటలేదు. మిలిటరీఖర్చును తగ్గించుచో, హిందూదేశమున నిర్మాణకార్యక్రమాభివృద్ధికి వలయుధనము అవలీలగ లభించును. ఆర్థికస్థితి మెరుగే చక్కబడును. ప్రజలకు ప్రభుత్వము బాధ్యత వహించిన గాని, మార్పు గలుగజాలదు. రాజౌపు సంస్కరణములలో నయినను, కేంద్రప్రభుత్వము ప్రజలకు పూర్తిగ బాధ్యత వహించునను నమ్మకము గలుగకున్నది. పైమను కమిషనువారిందు కనుకూలముగ సిఫార్సు జేసెనరని తోచదు. అటులగుచో ఘట్టరుగారు సూచించిన రీతిని, సంస్కరణముల పిమ్మట నయినను ప్రభుత్వవ్యయము తగ్గును నాశి సఫలము గాజాలదు.

పండిత మనమోహన మాళవ్యాగారు దెలిపినటుల, ఇండియా బడ్జెట్టు ఏర్పాటులు, ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానపు నిస్సారతను బయల్పరచుచున్నవి. దేశ స్వాతంత్ర్యవశ్యకతను గోచరింపజేయుచున్నవి. ప్రభుత్వవ్యయము పెరుగుచున్నది. పన్నులభారము గూడ పెరుగుచున్నది. ఆపశ్చమయమున పన్నులు పెరుగుచో నాశ్చర్యముండదు గాని, శాంఖిసమయములలో గూడ పన్నులు పెరుగవలసినవచ్చుట జూడ, పరిపాలనవిధానమునం దేదియో గొప్పలోపము గలదని విదితమగుచున్నది. ఇట్టి పరిపాలనవిధాన మెంతత్వరలో సంతరించినంతమే లని, మాళవ్యాగారు గంభీరముగ చాటిరి. కాని, ఇందునిమిత్తమై గాంధీమహాత్ముడు మున్నగు నాయకులు నలుపుచున్న ప్రయత్నములకు మాళవ్యాగారు తోడ్పడి, శాసనసభలో నిలిచి యుండక, వెలుపల పనిచేయునెడల, అనుకూల ఫలము త్వరలో చేకూరును. అందుకుమారుగ శాసనసభలో నిలిచి, ఎట్టివిమర్శనముల గావించినను, ఎంతటి దీర్ఘప్రసంగముల గావించినను, ఇసుమంతయు ప్రయోజన ముండదు. బ్రిటీషేతరవస్తువులపై విధింపనెంచిన ఎక్కువపన్ను లాంకు మైదుకు దానమని, మాళవ్యాగారు దెలిపిన విషయము అతిశయోక్తి గాదు. భారతీయవస్తువాపారుల కిది లాభింపజాలదు. దీని సంగీకరింపనిచో,

రాజౌపు రాండుటేబిలు సమావేశమున బ్రిటీషువారి దయను సంపాదించుటకు వీలుండదని, ఘట్టరుగారు చేసినబెదరింపు జూడ, ఆత్మగౌరవము గలవా రెల్లరును రాండుటేబిలు సమావేశమును బహిష్కరించుటయే మేల్మార్గమని, విదితమగుట లేదా? రాండుటేబిలు సమావేశము నిమిత్తము, హిందూదేశమునకు తీరని హాని గలిగించెడి ఏర్పాటుల నామోదించుట ఆత్మహత్య యగును. బాంబాయి మిల్లు యజమానులు మాత్రము, ఘట్టరుగారు పన్నినవలలో జిక్కుకొని రని, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. తాత్కాలికస్వల్పాధము నిమిత్తము, వీరు దేశ లాభమును విడనాడదలచుట శోచనీయము. కలకత్తా మైందవ వాణిజ్య సంఘ సభ కధ్యక్షత వహించి, డి. పి. ఖయీటునుగారు, ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్స్ పద్ధతిని పూర్తిగ నిరసించిరి. అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును వెంటనే ప్రసాదించి, సామ్రాజ్యవాణిజ్యాభిమానమును జూపవలయు నని కోరినను కొంత అర్థ ముండును గాని, ప్రస్తుతపరాధీనస్థితిలో హిందూదేశమునకు నష్టము కలిగెడి రీతిని లాంకుమైరు పరిశ్రమకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రక్షణ నొసగ నెంచుట, ఎంతవంతయో తెలుపనక్కరలేదు. హిందూదేశక్షేమమే తమకు ప్రధానమనియు, ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము హిందూదేశమునకు గలదనియు, ఘట్టరుగారు తెలిపిన విషయములు నిరాధారము లని ఎంచవచ్చును. నిర్బంధ విద్యా విధానమునకు డబ్బు లేదని, రాష్ట్రములమంత్రులు మొరబెట్టుచున్నారు. డాక్టరు జయద్వీకగారు తెలిపినటుల ఇండియా ప్రభుత్వమువారిొకకోటి రూపాయిలను రాష్ట్రప్రభుత్వముల కొనగూచో, వారిందుకు బూనుకొనగలుగుదురు.

కాని, ఇందునిమిత్తము, ముందుగ కేంద్ర ప్రభుత్వవ్యయమును తగ్గించుట యవసరము. ఇటీవల జమ్నాదాస్ మెహతాగారి స్థానమున నెన్ని కొనబడిన మితవాదప్రముఖు లగు నర్ కాస్తీ జిహంగీరుగారు గూడ, ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్స్ పద్ధతిని సమర్థింపజాల మనిరి. ఘట్టరుగారు ఆరువేలమైళ్ల దూరమునకు బోయి, బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారితో సంప్రతించి, తుదకీ ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్స్ పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టిరి. ఇట్టివి గావించుటకు, ఆరువేలమైళ్ల దూరము పోనక్కరలేదని, జిహంగీరుగారు నచ్చబెప్పిరి. హిందూదేశపు ఆర్థికస్థితి ఇంగ్లండు నిర్ణయించుచుండువరకు, ఆర్థికస్వాతంత్ర్య మనునది మిథ్యయనుటకు సందియములేదు. బ్రిటీషు మార్కెట్టు నిమిత్తము, హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము నొసగగూడ దను కేసు వినుపించుచున్న వీలగును. హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యవిషయము లందు త్వరితముగ ముందుకు బోవలసిన సమయమున, ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్స్ను ప్రవేశపెట్టుట జూడ దేశస్వేచ్ఛ గోరువారెవరి యినను నిరాశి గలుగక మానదు. దీనికి తోడుగ ప్రభుత్వవ్యయమును నూతన సంస్కరణములకు పిమ్మటగాని తగ్గింప వీలు లేదని, ఆర్థికసభ్యుడు తెల్పుట జూడ, శాసనసభల ద్వారా దేశ స్థితిని చక్కబెట్టుట దుర్లభమనియు, వీని వెలుపలనే ప్రజాశక్తిని విజృంభింప జేసి ఇష్టకామార్థసాధిని బడయుట సుకరమనియు, శాసనసభ్యు లికనయినను గ్రహించి, వేరుమార్గము ద్రొక్కుట శ్రేయస్కరమగును.

12-వ తేది

గాంధీ మహాత్ముడు పంపిన అంత్యలేఖయందు, రాజ్యప్రతినిధిగారితో ఈవిషయము సంతను చర్చించు తలంపు సూచించబడెనని తెలియుచున్నది. ఇంతకు పూర్వము రీడింగు ప్రభువుగారితో వీరి టులనే ఆరు రోజులు చర్చించియుండిరి. పిమ్మట, మహాత్ముని నిర్బంధము జరిగియుండెను. గాంధీ మహాత్ముడు తాను అవలంబింప దలచిన కార్యములను ప్రతిపక్షులకు బహిరంగముగ దెలిపియే, కార్యరంగమున చిగును. రహస్యమార్గము నవలంబించి, ప్రతిపక్షులను మోసగించు తలంపు అతనికి లేదనుట నిశ్చయము. సత్య అహింసాధర్మము ననుసరించియే, సత్యాగ్రహపద్ధతిని నిర్వహించుట కతడు పూనుకొనుటచే, మహాత్ముని శాంతిసంరంభము బహిరంగముగనే జరుగును. రాజ్యప్రతినిధిగారి కిచ్చిన గడువు ముగియగనే 12 వ తేది యుదయమున మహాత్ముడు వాలంటీరులతో గలిసి కాలినడకను వయనమునేయును. ఈ రీతిని మహాత్ముడు పేరు ప్రచారము చేయ నవసరము లేకయే, ప్రజలలో ప్రబోధము గావింప గలుగును. దక్షిణాఫ్రికాలో వీరి ట్టిమార్గమునే అవలంబించి జయము గాంచి యుండిరి. మహాత్ముని అంత్యసంక్షేపమును గూర్చి విచారించుటకు, రాజ్యప్రతినిధిగారు కార్యనిర్వాహక సభ్యులతో కలిసి సంప్రతించి రని, శ్రీప్రెస్సు వార్తలు దెలుపుచున్నవి. రాజ్యప్రతినిధిగారేమని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెదరో త్వరలో తెలియగలదు. గాంధీమహాత్ముని శరీరమును బంధించుట సులభసాధ్యమగునని, కాని, మహాత్ముని ఆశయములను బంధించుటకు మాత్రము, సులభసాధ్యముగాదు. అవి మరింతగ విజృంభించి, దేశమందంతటను వ్యాపించుట సహజము. మహాత్ముని నిర్బంధమునకు పిమ్మట రాబోవు రౌండు టేబిల్ సమావేశమునందు పాల్గొనుటకు, నాయకులేపక్షమువారయినను సమ్మతింపరను నంది యుము గలదు. మహాత్ముని నిర్బంధమునకు పిమ్మట, ఇట్టి యేర్పాటులు విఫలమగునను భీతి వ్యాపించి యున్నటుల తెలియుచున్నది. అందుచే, మహాత్ముని నిర్బంధించుట, లేక రౌండు టేబిల్ సమావేశమును విడనాడుట యను ప్రశ్న ప్రభుత్వము నెదుర్కొన గలదు. మహాత్ముని అంత్యసంక్షేపము ఇండియా మంత్రిగారికి గూడ పంపబడినటుల తెలియుచున్నది. అటులగుచో, లేబరు ప్రభుత్వమువారి సమయమున తమ యభిప్రాయమును రాజ్యప్రతినిధిగారికి తెలుప వలసియుండును. హిందూదేశమునకు స్వాంత్ర్యమిచ్చి సమాధానపరచుట మేలో, లేక నిష్పాద ప్రయోగమునకు బూని సమాధానావకాశమును విడనాడుట మేలో, వీరు నిర్ణయింపవలసినవచ్చును. దేశమంతయు మహాత్ముని సంకల్పము పట్ల ఉత్సాహము జూపుచున్నటుల వార్తలు దెలుపుచున్నవి. వివిధరాష్ట్రములును వాలంటీరులు చేర్చుటకు అహమ్మహామికను జూపుచున్నవి. మహాత్ముని నిర్బంధముతో సత్యాగ్రహోద్యమము అంతరించదని నమ్మినవచ్చును. 12 వ తేదిన ప్రారంభమగు మహాత్ముని సత్యాగ్రహము, హిందూదేశ పరిస్థితులనే గాక, భావిపరంపరణామము సంతను నిర్ణయింప గలదు. మానవవ్యవహారములలో బలప్రయోగమునకు స్థానము లేదనియు, ఆత్మబలము

పశుబలముకన్న నెక్కువ పట్టి మనియు, మహాత్ముని మహోద్యమము త్వరలో నిరూపింపగలదు.

బాల్డువినుగారి లొంగుబాటు

బాల్డువినుగారును, నూతన స్వేచ్ఛాసామ్రాజ్య వాణిజ్యపక్ష నాయకులును తుదకు చేతుల గలుపుదురని ముందే సూచించియుంటిమి. బాల్డువినుగారు పరిస్థితులను గుర్తించి, రాధరుమూరు, బీవరుబ్రూకు ప్రభువుగార్లకు లొంగిపోయిరని చెప్పవచ్చును. కారణము విదితమే. నూతన పక్షమువారికి, ధనలము గలదు. వీరియాజమాన్యముక్రింద పలుకుబడి గల పత్రికలు ప్రచురింపబడుచున్నవి. ఇట్టివారి ప్రచారమునకు లోప మేముండును? బాల్డువినుగారు మొదట కొంచెము ప్రాతికూల్యము జూపినను, కన్నరెట్టిపు పక్షబలమునిమిత్తము, నూతన పక్షమువారి కార్యక్రమము నామోదింపవలసి వచ్చెను. సామ్రాజ్య విధానముతో ఆంగ్లదేశ విధానమును సమన్వయపరుపవలెనని, బాల్డువినుగారు కోరిరి. రక్షణ పద్ధతిగూర్చి పట్టుదల జూపినను, ఆహారపదార్థములపై పన్నుల విధింపగూడదని బాల్డువినుగారు చాలకాలమునుండియు చాటుచుండిరి. నూతనపక్షమువారు మాత్రము ఆహారపదార్థములపై గూడ పన్ను విధింపవలయుననియే పట్టుదల జూపుచున్నారు. సామ్రాజ్యమునందు స్వేచ్ఛా వాణిజ్యము జరుగవలయు ననియు, సామ్రాజ్యపు వెలుపలివస్తువులపై పన్నుల విధింపవలయు ననియు, వీరు ప్రతిపాదించుచున్నారు. బాల్డువినుగారు నూతనపక్షము వారితో ఆహార పదార్థముల పన్నుల విషయమై చమత్కారమగు రాజీ సూచించిరి. రాబోవు ఎన్నికలలో మాత్రము ఈ ప్రశ్న బైటికిరాదు. ఆహార పదార్థములపై పన్నులను విధించుటకు జనసామాన్య మంగీకరింప దని వీరికి దెలియును. కన్నరెట్టిపు పక్షము రాబోవు ఎన్నికలలో విజయము గాంచుట కందరును కలసి యత్నింపవలయు నని, బాల్డువినుగారు కోరుచున్నారు. ఎన్నికలకు పిమ్మట, ప్రజాభిప్రాయము నీ విషయమై కనుగొనుటకు రిఫరెండము అను పద్ధతి యవలంబింపబడనట. ఇందువలన కన్నరెట్టిపులవిజయము ధ్రువమగును. రిఫరెండము పద్ధతి ఇంగ్లండుకు నూతన మయినను, దీనివలన కన్నరెట్టిపుల స్థానమున కెట్టి ప్రమాదము గలుగదు. షరివాలనాథికారము వహించిన కన్నరెట్టిపు ప్రభుత్వమువారు, ప్రజల నీ విషయమై ప్రోద్బలించుట కనుకూలవాకాశము గలుగును. ఈమార్గమునకు దోడుగ సామ్రాజ్యసమావేశము నేర్పరచి దాని యందు నిర్ణయము గావింపవచ్చునని, బాల్డువినుగారు దెలిపిరి. బీవరు బ్రూకు, రాధరు మూరు ప్రభువుగార్లు, బాల్డువినుగారి ఏర్పాటు నామోదించి, వారికి తోడ్పడుటకు సమ్మతి గనుపించిరి. కన్నరెట్టిపు పత్రికలు ప్రస్తుతావస్థము గాంచి సంతృప్తి గనుపించియుండుట వింతగాదు. కన్నరెట్టిపు నాయకులకును నూతనోత్సాహము గలిగింది. బాల్డువినుగారు లేబరు ప్రభుత్వపు లోపములను గనుపించి, వారి పద్ధతులను ఖండించుచున్నారు. నిరుద్యోగమును లేబరు ప్రభుత్వమువారు నివారింపజాల రని వీరు నిందించిరి. బాల్డువినుగారును చర్చిల్ గారును కామన్సుభలో ప్రభుత్వముపై అభిశంసన తీర్మానములను ప్రవేశపెట్టదని తెలియుచున్నది. ఈమారు ఏమాత్రమువకాశము దొరకినను, కన్న

రెట్టిపు పక్షమువారు లేబరు ప్రభుత్వము నోడించుటకు యావచ్చక్తిని వినియోగింపకమానరు.

కెనియాభారతీయులు

గౌ॥ శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు కెనియా పరిస్థితుల గూర్చి పంపిన రిపోర్టు, నిజసందర్భములను బాగుగ తేటపరచెను. సామాన్యనియోజకవర్గము గూర్చి కెనియా భారతీయులు విశేషముగ పట్టుదల జూపుచున్నటుల, శాస్త్రిగారు గ్రహించిరి. ఇది లభించు వరకు వారు శాసనసభలోగాని, స్థానికసంఘములలోగాని పాల్గొన నిరాకరించిరి. యూరపియనులు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమువిషయమై పట్టుదల జూపుచు కెనియాకు అధినివేశస్వాతంత్ర్యమును గోరుచున్నారు. ఇందువలన, యూరపియనుల పరిపాలనము వ్యాపించును. భారతీయులును, కెనియావాసులును అడుగున బడియుండురు. కెనియా పూర్తిగ స్వేతభూమి యగును. హిల్లను యంగు కమిషనువారు సామాన్య నియోజకవర్గమును సూచించినను, దీనికి యూరపియనుల సమ్మతి గావలయునని కోరబడెను. యూరపియను లిండు కెంతమాత్ర మంగీకరింప రని వెల్లడి యయ్యెను. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు సమాధానము కుదుర్చుటకు జేసిన ప్రయత్నములు విఫలమయ్యెను. లేబరుపక్షమువారిదివరకు సామాన్యనియోజకవర్గ మాత్రము నంగీకరించి యుండిరి. అయినను, లేబరు ప్రభుత్వమువారి విషయమై తగినపట్టుదల జూపుచున్నటులదోషదు. అందుచే ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తగిన పట్టుదల సూచి, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి నీ విషయమై ప్రేరేపింపవలయు నని, శాస్త్రిగారు కోరుచున్నారు. సర్ సామ్యాయల్ గారి సూచనలు తూర్పు ఆఫ్రికా సమాఖ్యకు దారిజూపుచున్నవి. ఇవి కొనసాగుచో, భారతీయులు తూర్పు ఆఫ్రికాలోని అన్ని భాగములలోను దురవస్థల సాలయ్యెదరు. భారతీయులకు విద్యాసౌకర్యములును, వైద్య సౌకర్యములును గూడ చాల తక్కువగ నున్నవని శాస్త్రిగారు తెలిపిరి. కెనియా సంపదకంతకును, భారతీయులే కారకు లయినను, వారి సభోగతియందుంచుట జూడ, భారతదేశము స్వాంత్ర్యము బడసిన గాని, ఇతర దేశములలోని తన తనయులను కాపాడుకొనజాలదని, స్పష్టము గా గలదు. పండిత వ్యావయనాధకుజాగారు, భారత శాసనసభలో నీ విషయమై ప్రతిపాదించుచున్న తీర్మానమునకు ప్రభుత్వమువారి రెట్టి జవాబిచ్చెదరో, చూడవలయును.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఇంటర్మీడియేటు బి. ఏ. డిగ్రీలను

యితర విశ్వవిద్యాలయములు రికగ్నయిజుచేయుట

(ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రార్ గారి ప్రకటన)

జనవరి, 25-2-30:—ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము నుండి ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు ఇంటర్మీడియేటు బి. ఏ. డిగ్రీలను తమ డిగ్రీలతో సమానముగా రికగ్నయిజు చేసినవి. లక్ష్మీ విశ్వవిద్యాలయ ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకు బి. ఏ. డిగ్రీల రికగ్నయిజు చేసినవి. లక్ష్మీ విశ్వవిద్యాలయ పట్టుకొని భారతదేశములో రికగ్నయిజు కాబడియున్న యే విశ్వవిద్యాలయ మంద యివను ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షలో సత్ఫలితము విద్యార్థులు లక్ష్మీ విశ్వవిద్యాలయములో డిగ్రీకోర్సుకు చేర్చుకోవడుటకు అర్హులయియున్నారు.

నైజాం స్టేట్ రైల్వే లాకౌటు

సికింద్రాబాదు రైల్వే పనివారలనుండి యీ క్రిందివార్త చేరినది:—సికింద్రాబాదు, 2-3-30:—నైజాం గ్యారంటీ డు స్టేటు రైల్వేలో ముఖ్యమంత్రిగారు రూ 10,00,000 (పది లక్షలు) ప్రత్యేక బోనస్ గా పనివాండ్లందరికీ పంచిపెట్టబడుటకు మంజూరు చేసిరి. రైల్వే ఏజెంట్లు, తన యనుచరుల సలహాపై, తన యిష్టము చొప్పున బోనస్ లను పంచిపెట్టెను. పెద్దయదోగ్గిగను లందరికిని 8, 4, 2, మాసముల వేతనము లును, గుమాస్తాలకు తమ ప్రోవిడెంట్ ఫండులో తమవేతనము మొత్తములో 6 వంతున బహుమానవేతనమును 31-8-1930 తేది తరువాత తమవసలులో నుండు పనివార లందరికిని తమ ప్రోవిడెంట్ ఫండు మొత్తములో 6 వంతున బహుమానవేతనమును బోనస్ గా పంచిపెట్టబడును. ప్రోవిడెంట్ ఫండులో తమద్రవ్యము లేనట్టి పనివార లెవ్వరికిని గూడ బోనస్ లు పంచిపెట్టలేదు. మొత్తముమీద 17,000 మంది పనివారలలో 5,000 మందికి మాత్రమే బోనస్ లు లభించునని యేజెంట్లుగారు చెప్పుచున్నారు. కాబట్టి పనివారలు ఆసంతృప్తిచెంది 27-2-30 తేదీన మాడుగుంటకాలము లోకోమార్గ-మార్పులో పనిచేయుచుండిరి. ఏజెంట్లతరపున 'హెచ్. డబ్ల్యు. జేమీసను' గారు పనివాండ్లకడకు బోయి తాము బోనస్ లకు హక్కు పొందలేదనియు, డైరెక్టర్ల బోధనలకు యాజ్ఞప్రకారము బోనస్ లు పంచిపెట్టబడుననియు, తమవిషయముగూర్చి బోధన పునర్విచారణ గావించుటకు యేజెంట్లు పూచీ పడవలడనియు, 'జె.పి.ఎస్. ఇట్టి యన్యాయము నకు తాము లోబడమనియు, ఆయనవృత్తికిని తాము సమ్మెకు దిగమనియు పనివారలు చెప్పిరి. పనివారలు తిరిగి పనిప్రారంభింపవలసినదిగా పనివారల తరపున మాట్లాడు పాల్ గాథో జేమీసనుగారు చెప్పిరి. జేమీసనుగారి సలహాప్రకారము తాము మధ్యస్థముగాడ తిరిగి పనిప్రారంభింపమనియు, తాము సమ్మెకు దిగమనియు, పనివారలొప్పుకొనిరి. ఆప్రకారముగానే మధ్యస్థమున పనివారలు పనులకు బోవుచుండగా తమ కెదురుగానే వర్కు-మార్పు తలుపులు మూయబడి, అధికారులచే లాకౌటు ప్రకటించబడెను. పనివారలు తాము పనిచేయుటకు లోనప్రవేశించెదమనిరి. కాని వర్కు-మేనేజరు తలుపులను తెరచుటకు నిరాకరించెను. బోనస్ పంచిపెట్టబడుటలో ఆన్యాయము జరిగినదని యిదివరకే ఆసంతృప్తిచెందియున్న పనివారలు, లాకౌటువలన మరింత యసంతృప్తి చెంది లోకొమార్గ-దేవుల యున్నారు. వీరలకు సానుభూతిచెలుపుచు తక్కిన పనివారలగూడ తమపనిముట్లను విడిచిపెట్టుచున్నారు.

రైల్వే గుమాస్తాలను ఇతర పనివారలను, సాధారణ సమ్మెజరుపుటకు సంబంధించుచున్నారని వదలితామన్నది. పూర్వ నైజాం బాదు, జిల్లా, డోర్స్ కలు, ఖాజీపేట, పనివారలందరూ సమ్మెజరియున్నారు. అన్ని ముఖ్యస్థానములందును సిగ్నల్ గు సమ్మె జరియున్నారు. రైలుబండ్లు సరిగా నడుచుటలేదు. 28-2-30 తేదీన పనివారలనుండి యొకతెలిపివార్త హోము బోర్డుకు పంపబడినది. కాని అధికారులొకను పట్టుబట్టియున్నారు. 6వ తేదీనకి యెట్టిపరిమార్గము గావించబడునని సాధారణ సమ్మె జరగవచ్చును.

నాశిక ఆస్పత్రి శుభ సత్కారము

సంఘసంస్కారులను సనాతనులు బహిష్కరించుట నాశిక, మార్చి 5:—దేవాలయములందు సత్కారము కొనసాగుచున్నది. పోలీసు సబ్ డివిజన్ దేవాలయ ద్వారముల కావలా గాయచున్నారు. పోలీసు సూపర్ టెంటు గారు దేవాలయము చేరువను జేరా వేసికొని కూర్చొని యున్నారు. ఆస్పత్రి శుభ, సంఘసంస్కారులను బహిష్కరించవలెనని సనాతనులు ప్రకటించిరి. వారి నిత్యవేషమున కవసరమున నస్తువులనుగూడ దొరకకుండజేసిరి. ఆస్పత్రి చాల యిబ్బందులకు లోనగుచున్నారని వై గ్రామములనుండి వార్తలు తెలియవచ్చినవి. సత్కారసంఘ కార్యదర్శి యీ విషయము అధికారులకు ఫిర్యాదుజేసెను. బలరామ దేవాలయపు బ్రహ్మీయను సోధకరుగారు దేవాలయము తమ కుటుంబమునారి స్వంత ఆస్తికనుక ఆస్పత్రి శుభ యెట్టిహక్కులు కలిగి ప్రకటించిరి. (ప్రే. పే.)

ఎం. ఆర్. నారాయణస్వామి, సి. టి. ముల్లెనుగార్లు

ఎం. సి. సి. టెన్నిసు పంచాయితీ పురస్కార డబ్బు లు పొందియందు విజయము గాంచిరి. (ప్రే. ఫో. బి.)

సింగంపట్టి జమీందారు (ఎం. ఎల్. సి.) గారు తాము పెంచిన స్కాట్లాండు బాతి మక్కలకు జీవకార్యసంఘము వారి ప్రదర్శనముకందు ప్రత్యేక బహుమతిని బడసిరి. (ప్రే. ఫో. బి.)

ఫోర్టు నెంటుజార్జి గెజటు

(4-3-30)

రివిన్యూకాఖ

క్రిమాన్ డివిజను మహంతిగారు తూర్పుగోదావరిజిల్లా ప్రెజిడెంట్ కలెక్టరుగాను, ఎం. క్రిమినాచారిగారు కృష్ణా జిల్లా జనరలు డిప్టీ కలెక్టరుగాను, నియమింపబడిరి.

పల్లికలెక్టరు కాఖ

జె. ఎం. ప్రెజిడెంట్ గారు అసిస్టెంట్ ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగా గోదావరి నెలలబడివిజను అమలాపురం సబ్ డివిజనుండి గోదావరి తూర్పుదివిజను రామచంద్రపురం సబ్ డివిజనుకు బదిలీచేయబడిరి.

ఆర్థికకాఖ

ఏ. వి. రాజగోపాలాచారిగారు లోకలుఫండు అకౌంట్స్ డిప్టీ ఎగ్జిక్యూటివ్ గాను, ఎ. గోపాలకృష్ణరావుగారు గుంటూరు సర్కిల్ లకు లోకలుఫండు అకౌంట్స్ అసిస్టెంట్ ఎగ్జిక్యూటివ్ గాను, నియమింపబడిరి.

సానికస్పష్టపరిపాలనకాఖ

బాబు పి. కె. ముఖర్జీ గారు గంజాంజిల్లాబోర్డు యింజనీరుగా నియమింపబడిరి.

విశాఖపట్నం మెడికల్ కాలేజీకి రా|| సా|| టి. ఎన్. తిరుమాద్రి గారు డ్రిస్టిపాలుగాను, ఎన్. పద్మనాభశర్మగారు సర్జరీ సాఫెసుగాను, నియమింపబడిరి.

పెనుమచ్చ మార్కెటారాయణ రాజుగారు పబ్లిక్ గోదావరిజిల్లాబోర్డు మెంబరుగా తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాబోర్డు చే నెన్నుకోబడిరి.

ఏజన్సీ కాంగ్రెసు సంఘము

ది 4-3-30 తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గం. లకు జంగాల్లో గూడెంలో ఏజన్సీ కాంగ్రెసుసంఘము సమావేశమై ఈదిగువ తీర్మానములు గావించబడినవి:—

(1) ఆఖిలభారత కాంగ్రెసు స్థాయి సంఘసభయొక్క యు ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘముయొక్క యు తీర్మానముల నీనభివారు ఏకగ్రీవముగ ఆమోదించి ఆచరణకు పెట్టుటకు సర్వసిద్ధముగ నున్నారు.

(2) మహాత్మాగాంధీగారియెడను భక్తి శ్రద్ధలు చూపించి వారి ఆజ్ఞ గను శిరసావహించి సామ్యమైనంతవరకు కాసనోల్లంఘనకు గడంకుటకు ఈ ప్రాంతమును తయారుచేయుదురు.

(3) ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుతీర్మానప్రకారం ఈ ప్రాంతముల రూ 1000 లు ధనమును, 100 మంది మనుష్యులను, తక్కువ కానుండగ సమకూర్చుటకు ప్రయత్నించెదరు.

(4) పోలవరస్వరాజ్యశ్రమమును ప్రస్తుతము కాసనోల్లంఘనమునకు గడంగు కాంతిపైకిల శిబిరముక్రింద మార్పుటకు గాను స్థాపకులగు పునులూరి కోడండరామయ్యగారిని కోరడమైనది.

ఇంకను మరికొన్ని తీర్మానము లామోదించబడినవి.

(ఒక విలేఖరి)

వాతావరణ పీఠిక

1930 సం॥ మార్చి నెల 6-వ తేది గురువారము

ముఖ్యజిల్లాల	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో వర్షపాతము	జనవరి 1-వ తేదీనవరకు వర్షపాతము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు వర్షపాతము
గోపాల్ పూర్	96	67	...	3.8	+ 2.8
విశాఖపట్టణము	85	74	...	1.7	+ 0.4
కాకినాడ	101	72	...	0.1	— 0.5
మచిలీపట్టణము	95	69	...	0.3	— 0.3
కర్నూలు	102	67	...	0.1	— 0.3
అల్లూరి	99	70	...	0	— 0.3
అనంతపురం	...	...	...	0.1	— 0.6
కడప	102	71	...	0.4	× 0.2
తెలంగా	97	70	...	0.7	— 1.1
మద్రాసు	91	71	...	3.3	+ 2.0
కడపలూరు	89	66	...	2.2	+ 0.2
చెల్లూరు	99	67	...	0.9	+ 0.4
సోయంబత్పూరు	95	66	...	0.8	— 0.6
విజయవాడపల్లి	95	69	...	2.1	+ 0.8
నాగపట్టణము	85	74	...	17.5	+ 15.2
గుంటురు	92	72	...	3.0	+ 2.0
పొంబిట్	88	75	...	4.4	+ 1.5
పాలంకోట	...	...	...	5.4	× 3.0
తిరువేండ్రము	87	75	...	0.8	— 0.6
కొచ్చిక్	86	78	...	1.1	— 0.5
కాలికట్టు	91	76	...	0.2	— 0.5
మంగళూరు	88	76	...	0.1	0
తిరుగుపూరు	98	67	...	1.4	+ 0.9
మొర్రకూరు	87	60	...	0.1	— 0.2
కొడెకనాథ్	69	51	...	3.9	— 0.5
కూనూర్	74	50	...	5.3	...

పర్యాయము:—కాకినాడలో కొంచెము మబ్బుగా ఉన్నది. గోపాలపురం కాకినాడలో పగటివేడిమి 10 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కాకినాడలో 101 డిగ్రీల ఎండగాయున్నది.

డక్క:—ఆకాశము నిర్మలముగనున్నది. కడపకర్నూలులో పగటివేడిమి చూములుగనున్నది. రాత్రివేడిమి తక్కువ. ఈ రెండు స్థలములందు 102 డిగ్రీల ఎండగా నెను.

కర్నాటకము:—కడపలూరు కబురు తెలియలేదు. మద్రాసులో నేటియుదయమున పొగమంచువరిసినది.

ఎ. ఎ. నారాయణయ్యగారు, సహాయ వాతావరణ ప్రవృత్తి.

విదేశవార్తలు

భారత బాల్యవివాహ నిషేధక చట్టము (శారదాబిల్లు)

కామన్వెల్త్ ప్రశ్న

(రూటరు)

లండన్, మార్చి 5:—ఇండియాలో శారదా బిల్లును ప్రజానరంజకముగ జేయుటకు ప్రభుత్వము వా రేమిచేయుచున్నారని కామన్వెల్త్ ప్రశ్న మేజరు గ్రాహం ఫోటగారు ప్రశ్నింపగా ఇండియా ఆయా ప్రభుత్వములవారు తీతమప్రదేశములూ దీబిల్లు ఎల్లర కును దెలియునటుల ఏర్పాటులను జేయుచున్నారని యు ప్రజాభిప్రాయమే దీనిని అమలుజరుపుటకు సాధన మనియు చెప్పుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

సిలోనులో బానిసలు

(రూటరు)

లండన్, మార్చి 5:—సిలోనులో పిల్లలను బానిసలుగ తయారుచేయుచున్న వృత్తిని మాన్యుట కెట్టిచర్యను దీనుకొను చున్నారని ప్రభువుల సభలో టింపెల్టన్ ప్రభువడుగ, ఆట్టి సంస్థ ఆ వ్యాపారమే లేవని ప్యాసిఫిక్ ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను.

మధ్యపరగణాల గవర్నరు

సార్వభౌముని సందర్శించుట

(రూటరు)

లండన్, మార్చి 5:—మధ్యపరగణాల గవర్నరుగ నియమించబడిన సర్ మాంటేగు బట్లరుగారికి సార్వభౌముడు దర్శన మిచ్చెను.

ఇడ్ ఉత్సవము

(రూటరు)

ఆప్టనుమంత్రి జరుపుట

లండన్, మార్చి 5:—ఆప్టనుమంత్రి, ఆప్టను రాయ బారి కార్యాలయమున ఇడ్ ఉత్సవమును సభ్యిరి. ఆర్థిక హెండ్ ర్స్ జపాను జర్మనీ రాయబారులు హాజరై ప్రభువు మరికొర ముసల్యులు ఉత్సవము జాడపచ్చిరి.

ఫ్రెంచి ప్రభుత్వము

పూర్వము టార్జూ ప్రభుత్వవిధానమునే అంగీకరించుట

(రూటరు)

ప్యారిస్, మార్చి 5:—వెనుకటి టార్జూ ప్రభుత్వ విధానమునే అంగీకరించుమని మంత్రి సభవారు ప్రకటించిరి. ప్రస్తుతము ఆర్థిక పత్రమును సరిచూచుకొనవలెననియు కాంతముగ వ్యవహారము నడుచునటుల ఆర్థికపరిస్థితుల నేర్పాలు చేసికొనవలెననియు పరిశ్రమ నభివృద్ధిజేయుటను ఆలోచింపవలె నని యు నుడిచిరి. ఎట్టి కష్టములన్నను తమ సంకల్పమును నెరవేరుటకు ప్రయత్నించి తీరదనుచిరి.

లండన్ వాకాడర్ సభకు టార్జూ బ్రియండు మెన్సిలు పియిట్రి పూర్వోద్ధాతెనుగార్లను ప్రతినిధులుగ నియమించిరి. వరదలచే బాధపడుచున్నవారి సహాయము 80,000,000 ఫ్రాంకులను ఖర్చుచెట్టవలెనని నిర్ణయించిరి. వాశవమైన కాఖుల యందు అవ్వలను ఆలస్యముగ దీర్చుటకు గడువీయబడును.

శీ త ల ము చే సి న పు డు

బ య ట కు పో క

పెప్స్

వలన కుదుర్చుకొనుదు

పడినెము, దగ్గు కలిగినపుడు నిర్దేశముగ నుండవలదు. బంధువులకు, మిత్రులకు అంటువ్యాధిమాదిరి వ్యాపించుకుంటుండు మాగ్గమందు చీదులు చూడవలయును. పొకర్యముగ నుంచుకొనదగిన పెప్స్ టెబిల్లను నోటియందుంచి పచ్చరించిన, దీనినుండి బడులు యావిరివలన కడుము తెగిపడి, శ్వాసిండుటయందు గల కష్టమును తొలగించి, దగ్గులు, పడినెములు త్వరితముగను, నిశ్శేషముగ తొలగగలవు. జలుబులు, గొంతునొప్పలు, రొమ్ముపడినెము, ఉబ్బసము మొదలైనవాటికి శ్వాసిండునగిన పెప్స్ టెబిల్లు అమోఘ మైన గుణము నివ్వగలవు.

మందులమ్ము యందరికీకడ నీసా 1-2 రు. 1/- కు వారకను.

ఏజెంట్లు:—మెసర్స్ దాదా అంప కో., చైనాబజార్ రోడ్డు, మద్రాసు.

మీరు శ్వాసిండు యావధము, వెంట నుంచుకొనదగిన

వెండిమాదిరి కాగితముచే చుట్టబడిన బిల్లులు.

కోమింటరనువై ఆరోపణలు

(రూటరు)

లండన్, మార్చి 5:—ఇండియాలో నిర్బంధములు భయంకరముగ సాగుచున్నవనియు, దక్షిణ ఆఫ్రికాలో నీగ్రోలను అణగారొక్కు చున్నారనియు, ఈజిప్టును దాస్య మునందుంచు ఒడంబడికను బ్రిటిషువారు చేసుకొను చున్నారనియు కోమింటరను వారు ప్రకటించుచున్నారని కామన్వెల్త్ ప్రశ్నింపగా వాటిని ప్రభుత్వమువారు పాటింప నక్కరలేదని హెండర్సనుగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

బాల్వినుగారి ప్రకటనము

యునైటెడ్ ఎంపైరువక్షము

బ్రిటిషుపత్రికాభిప్రాయము

(వై లె సు)

రుగ్బీ, మార్చి 5:—యునైటెడ్ ఎంపైరు పక్షవిధానము బాల్వినుగారి ప్రకటనము ఒకటే అయినది. కన్వెన్యేషుల హృదయసిమలందు ఇమిడియున్న విధానమే యునైటెడ్ ఎంపైరు పక్షమువారి విధానమని ఒప్పుకొననటుల పరిస్థితు లేర్పడినవని డెయిలీ మెయిలుపత్రిక నడుపుచున్నది.

టైముస్ పత్రిక

యునైటెడ్ ఎంపైరు పక్షమునకు ఆంధ్ర ప్రదేశులను జరిపితిని బాల్వినుగారు రనుగొనుచున్న వారి ఆశ్చర్యము చేయలేదు. తుదకు నిన్న ఆరిని ప్రకటనయు యునైటెడ్ ఎంపైరు పక్షమువారి ఆర్థిక సామ్రాజ్యవిభానమును ఒకటే అయిన దనుచున్నది.

సామ్రాజ్య ఆర్థిక వికృతమును ఏపక్షమువారును అడ్డు రాక కలసి సాధించవలెనని డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రిక వాకొను చున్నది.

ఆహారముమీద పన్నులనువేయరాదను బాల్వినుగారి ప్రకటనమును బాల్వినుగారు రద్దుజేసి రని ఆయనయుపన్యాసమే దెలుపుచున్నదని డెయిలీ హెరాల్డుపత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

రాబోవు ఎన్నికలలో ఆహారముమీద పన్నులను విధించు సమర్థతే నియోజకవర్గములో సంకట మేర్పడుకుంటుండు ప్రజాభిప్రాయమును ఈ విషయమై ముందుగ కనుగొనెనమని బాల్వినుగారు రనిరి. అందుచే ఆహారములు బహుమిటులు అనసరములేదని మాంచె ప్రభుగార్డియను పత్రిక ప్రకటించుచున్నది.

ప్రజాభిప్రాయమును కనుగొనెదమను విషయము ఇది వరలో ఎన్నడును బ్రిటిషు రాజ్యాంగవిధానములో లేదనియు ఇతర లిబరలు వార్తాపత్రికలు చాటుచున్నవి. ఈ యుపన్యాసమువలన కన్వెన్యేషు పక్షములో చీలిక పూసినదని కన్వెన్యేషు పత్రిక లనుచున్నది.

వెస్టిండియను

పంచదార పరిశ్రమ

(వై లె సు)

రుగ్బీ, మార్చి 5:—వాన్సిలరు స్పీడనుగారు పంచదార పరిశ్రమ విషయములు తమ విధానమును దెలుపకున్నారనియు వెస్టిండియను పంచదార విచారణనివేదికను ప్రకటించవలెననియు ప్రభువులసభలో ఎలీబ్యాంకుప్రభు వడిగెను. ఆర్థికమంత్రిగారి రహస్యములను వెలిబుచ్చు డిలులేదనియు ఈవిషయములు ప్రభుత్వ విధానమును గూర్చి ఏమియు తెప్పజాలననియు పంచదారమీద పన్నున్నంతకాలము ప్రత్యేకసౌకర్యము నెత్తికేయ రనియు పంచదారను తయారుచేయు అధినివేతముల కష్టస్థితిని తానుగూడ చూచుచునే యున్నాడననియు ప్యాసిఫిక్ ప్రభువు ప్రకటించెను. ప్రపంచమందంతటను 2000000 లోపుగ ఎక్కువ గా పంచదార తయారుచున్నదనిరి. షిఫరెన్సును తీసివేసెద రని వెస్టిండియను చెటుకుతోలలవారు భయపడుట లేదనిరి. ప్రభుత్వమునా కెట్టి నివారణోపాయమును వెదకజాల రనిరి. పంచదార ఖరీదును సరిపుట్టుటకు ఆర్థికమంత్రి పీలులేదు. పంచదార ఉత్పత్తిఖర్చులు తగ్గుట కెట్టిసహాయమునైన ప్రభుత్వమువారు సిద్ధముగనున్నారనిరి. ప్రస్తుతము ప్రపంచములో నున్న ధరకు తయారుచేయునటుల ఖర్చులను తగ్గించుటకు పీలు లేదనిరి. ప్రభుత్వమునా రేమి చేయవలచిందో నిర్ణయించినగాని వెస్టిండియను పంచదార నివేదికను ప్రకటించుటకు పీలులేదనిరి.

రషియాలో మత్కర్యము

కామన్వెల్త్ ప్రశ్న

(వై లె సు)

రుగ్బీ, మార్చి 5:—మాస్కో బ్రిటిషు రాయబారి రషియాలో మత్కర్యమునుగూర్చిగాని తత్సంబంధమైన విషయమే గూర్చిగాని పంపిన నివేదికను ప్రకటించుట క్రొత్త ఆలోచనముగ ఏర్పడిపోవు ననియు దానిని ప్రకటించుటచే ప్రజల యోగము లేదనియు మీదుమిక్కిలి చిక్కు లేర్పడుననియు 1929 ఏప్రిలు 8 తేదీన సోవియటు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించి మునుపటివలె ఉత్తరములను ఆంగ్లేయ సభవారియెదుట చెప్పెదమని హెండ్స్ పుగా రనిరి. తనకింకెంచినలేక ఈవిషయమై పూర్తి విచారణ సత్పదననిరి.

రషియాలో 11 గురు మత ప్రచారకులను బండిలగా తేసిన విషయమునుగూర్చి విచారణ జరుపుచున్నార మనిరి.

లామిడ్ బాల్విగారివలె విశ్వాస మున్నదని పెప్స్ మెంటు లిబరలు పక్షమువారు సమాజేతమై తీర్మానించిరి.

ఆర్థిక పత్రములో నెక్కడ జూచినను మందుగుండువాసనయే

ప్రభుత్వమువారి ఖర్చులను తగ్గింపవలసిన యావశ్యకము

ఆర్థిక పత్రమునకు మాలవ్యా, బిల్లా ప్రభుత్వ తీవ్ర పరిశుభం

పన్నులను వృద్ధిచేయుట యెంతమాత్రమును వలనుపడదు

ఘట్టగురి నిస్సారముగ ప్రత్యుత్తరము

భారత శాసనసభలో తీవ్రమగు చర్చ

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ తంత్రి)

ఢిల్లీ, మార్చి 5:—నేడు గూడ ఆర్థిక పత్రమును గూర్చి చర్చ జరిగెను. బిల్లాగారు చర్చను ప్రారంభించుచు నిట్లు చెప్పిరి. ఈ త్యాగవంతుడవుగా నుండవలసినదనియు నిరుత్సాహ సమితిలో చేరవద్దనియు నన్ను ఉద్బోధించి వస్తువగు నిరుత్సాహ సమితిలో చేరుట వింతగానున్నది. వారితో గూడ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములయందలి ఆర్థిక సభ్యులుగూడ నిరుత్సాహ సమితిలో చేరిరి.

ఆర్థిక దురవస్థ

ఆర్థికముగా భారతదేశము మిక్కిలి దుస్థితియందున్నది. ఇది తాత్కాలికముగను కొంత పన్ను ఆధికముగా విధించి ఆదుస్థితిని బాపవచ్చును. కాని మన దురవస్థ తాత్కాలికముగాదు. అది మన యెదురుగా పట్టిపోయినది. దీనికంతయు కారణము 18 పెన్సీల మారకపుర. ప్రస్తుతము భారతదేశములోనున్న వెండి నాణెములను నోట్లను ప్రజలు బంగారు నాణెములుగా మార్చుటయే రూపాయికి 9 పెన్సీలకంటె ఆర్థికముగా తనివ్వబడని ఆర్థికసభ్యు డెరుంగును. క్రొత్త పన్నులు పై పూతలవలె నుండునుగాని ద్రవ్యమును సృష్టింపజాలవు. ప్రస్తుతము దేశముయొక్క ఆవశ్యకత హెచ్చుపన్నులు కావు. హెచ్చు ద్రవ్యమును సృష్టించుటయు దేశముయొక్క ఆర్థిక సంపత్తును వృద్ధిచేయుటయు ప్రస్తుతావసరములు.

ఖర్చులు తగ్గించుటయే ప్రతిక్రియ

ఖర్చులను తగ్గించుట యొక్కటే ప్రతిక్రియ. సివిల్ ఖర్చులు అవసరముగా పెరిగిపోయినవి, వైమానిక యానమును ప్రభుత్వమువారు ప్రారంభించినారు. వార్తా ప్రచారమును (బ్రాడ్ కాస్టింగు) ప్రభుత్వమువారు స్వయముగా చేయదలచినారు. దేశమంతట ద్రవ్యస్థితియందుండగా నిట్టి వ్యయములను చేయుట తగదు. ఇప్పుడు సభివారికి నివేదించబడిన ఆర్థిక పత్రములో ఖర్చులను తగ్గించుటగాని సంపదభివృద్ధికరములను నూచినలుగాని మందులకై నను గానరావు. ఐకోపా మహాసంగ్రామమునకు పూర్వమున్న సివిక్ కంటె యిప్పుడు భారతదేశముయొక్క సివిల్ ఆర్బాన్సు ముగా నున్నది.

బంగారము వెండి దాచుకొనుట

బట్టలను చక్కెరను ఉపయోగించుట యిదివరకు వలెనే యున్నది. హెచ్చుకాలేదు. బంగారము వెండిలోగూడ తుల్యకటించికి చొప్పున వినియోగించబడుచున్నది. ఇది హెచ్చుని చెప్పుటకు కలుగలేదు. భారతదేశములో బంగారము గాని, వెండిగాని దాపరమునకై గొనిరాబడుచున్నవి. దాచుకొనుటకు ఇతరసదుపాయములు లేకపోవుటవలన రెండవది తటస్థించుచున్నది. ఆంగ్ల దేశములో నాణెముల చలామణి 380 మిలియనులను, బ్యాంకులలో దాచుకొనట 2000 మిలియనులను నైయుండగా భారతదేశములో చలామణి 500 కోట్లు దాచుకొనద్రవ్యము 200 కోట్లుయెన్నుది. మారకపురను నిరముగా నుంచుటకు ప్రభుత్వమువారు 140 కోట్ల రూపాయలను గంగలో కలుపుచున్నారు. మనకు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమున్నగాని హెచ్చుబంగారమును కొనుటవలన లాభములేదు. అన్నిటికిని కారకము 18 పెన్సీల మారకపురయే. ఈపురను ప్రభుత్వమువారు మార్చుట గడక ఖర్చులను చాలవట్టుకు వృద్ధిచేయుటకై ప్రతిక్రియ.

ఇంగ్లీషులో ప్రభుత్వము

జాతీయదారులు ఇంగ్లీషులో ప్రభుత్వము విధానము నెన్నటికిని ఆమోదించరనియు, ప్రభుత్వమువారిని తీవ్రముగా ప్రతిఘటించెదరనియు ప్రభుత్వమువారు చెరుంగవలెను.

అంబుగారు

బర్మాదేశము పశ్చిమ ములలాడుచు తోళ్ల మీద పన్ను తగ్గించవలదును లాంబుగారు వ్యతిరేకించిరి. బియ్యముమీద పన్ను తగ్గించినందుకు సంరక్షము వలెబుచ్చుచు ఆర్థికస్థితిగతులు బాగు

గా నున్నప్పుడు ఈతగ్గింపు సీరముచేతురని వారుకోరిరి. కిరసనా యిలువిన పన్నును వృద్ధిచేయుటను నిరసించి, యిట్లుచేయుట వలన విదేశముల నూనె ప్రకటన లాభము కలుగునని వారుచెప్పిరి.

రామకృష్ణారెడ్డిగారు

వైనికవ్యయమును తీవ్రముగా ఖండించుచు ఆఖర్చు శాసన సభవారు నియమించుకొనిన నుండవలెనని రామకృష్ణారెడ్డిగారు చెప్పిరి. చక్కెరమీద పన్ను విధించుటకు సంరక్షము వలె బుచ్చుచు క్రొత్తపన్నులనున్నటిని వారు తీవ్రముగా ఖండించిరి. నూటికి 5 చొప్పున పన్నును వృద్ధిచేయుటకు పూర్వము టారిఫ్ బోర్డువారు సమస్యను విచారించి బాగుండెడిదని వారుచెప్పిరి. జాతీయ తేమమును వృద్ధిచేయుకాఖిలలో ప్రభుత్వమువారేమియు చేయనందులకు వారుచింతించిరి.

కే. సి. రాయు

భారతదేశముయొక్క ఆర్థికస్థితిగతులను స్పష్టముగా, సరసముగా వివరించినందులకు కే. సి. రాయుగారు ఉత్తరముగా రిని అభినందించిరి. వారి వివరణ సర్వత్ర ము త్రోవ వా ను, బిల్లా, చెట్టి గారల జ్యోత్యము నలన సత్యముని లేలినదని వారు చెప్పిరి. దేశముయొక్క దుస్థితి యిప్పటితో అంతమొందుగాకయని వారుకోరుచు వచ్చే సంవత్సరము నుఖిసరముగాను, సంపత్కరముగా నుండుగాకయని వారు కోరిరి. సివిల్ ఖర్చులలో చాల తగ్గించుట వీలు లేకపోయినను కొంతయైనను తగ్గించ వీలుగనని వారు చెప్పిరి. బ్రాడ్ కాస్టింగును ప్రభుత్వమువారు ప్రారంభించుట కిది యదనుగాదనియు, విద్యాశాఖలో ఎవిక్రేషన్ కాఖా సహాయ కార్యదర్శిని నియమించుట గూడ మంచిది కాదనియు వారనిరి. వైనిక వ్యయమును వారు తీవ్రముగా ఖండించి 1890 సంవత్సరములో 20 కోట్లుగా నుండి వ్యయము యిప్పుడు 55కోట్లయినదని వారు చెప్పిరి. 30 కోట్లను పెంచుట మిక్కిలి అన్యాయమని వారనిరి.

బ్రహ్మ తీర్థాచార్యులు అమలులో నుంచవలసినదని వారు ఉత్తరముగా రిని కోరిరి. అట్లుచేసినగాని మందుసంపత్కరమును సితు లేరదవు. రాజకీయములను గురించి ముచ్చటించుచు ఆర్థిక పత్రములో ప్రతిక్రియ చేయవలెనను ఉద్దేశమును స్పష్టముగా నున్నదని వారనిరి. ఇతర దేశములలోవలెనే భారత దేశమునందు గూడ ఆకాంతి ప్రబలియున్నదనియు ఈ ఆకాంతికి కొంతవరకు ప్రభుత్వమువారే కారకులనియు వారు చెప్పిరి. పబ్లిక్ సేఫ్టీ బిల్లు హంగరీ ట్రైబునల్ బిల్లు యిత్యాది బిల్లులను చేత ప్రభుత్వమువారు ప్రజలను అసంతృప్తులుగా చేయుచున్నారు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు సహాయము చేయవలెనని క్రొత్త పన్నులను విధించుట ను రాయ గారు తీవ్రముగా ఖండించి ముందు యే ప్రభుత్వవిధానము యేర్పరచబడునో తెలియదనియు, అప్పటికి గాను యిప్పుడు జాగ్రత్తపడుట మంచిదికాదనియు చెప్పిరి.

సర్ కాన్స్టేబుల్ జహంగీరు

కాన్స్టేబుల్ చెప్పిరి:—అలాచింది, అలస్యముజేసి, వితిగించి ఆఖరుకు ప్రభుత్వమువారు విదేశవస్తువులపై పన్నులను విధించుటకు సంకల్పించిరి. కాని ఈపన్నులతోకలిపి ఇంగ్లీషులో ప్రభుత్వము వారు యేర్పాటుచేసిరి. ఈవిధానమును భారతీయులప్పుడును అంగీకరింపజాలరు. అధినివేత రాజ్యములే అంగీకరింపవచ్చును మనమెల్లంగీకరింతుము. ఈపద్ధతి దేశతేమకరమని ప్రభుత్వమువారు నుచున్నారు కాని యెల్లాచిందినను యిది దేశతేమకరముగాదు. భారతదేశము యొక్క ఆదాయ వ్యయ పట్టిక నా మోడించుటకు ఆరు వేల మైళ్ల దూరముననున్న వారిఆజ్ఞలకు ఆర్థిక సభ్యుడు నిరీక్షింపవలసినవిన్నది. మన దేశతేమమునకు కావలసిన పద్ధతిని మన ప్రభుత్వమువారు వలంబించవలసినది గాని యితరుల యిష్టప్రకారము చేయుట పాడిగాదు. ఇతర దేశముల తేమమునకై మనదేశతేమము నాహుతిచేయుట మిక్కిలి ఘోరము.

మూంజిగారు వైనికవ్యయమును ఖండించుట

కేవలము వైనిక వ్యయమునుగూర్చి మాత్రమే ముచ్చటించుచు వైనిక వ్యయము చాలవరకు తగ్గినగాని భారతీయులకు తృప్తియొండవని మూంజిగారు చెప్పిరి. భారత ప్రభుత్వమువారి వైనిక పద్ధతి జాతీయ తేమమునకు సాయపడుటలేదు. ఈ విధానము వలన భారతదేశ మెప్పుడును అన్య దేశములపై నాధారపడవలసి వచ్చును. స్వార్థమును విచారించినను జాతీయతేమను నిర్మించవలసిన యావశ్యకత మొందుగా కలదు. అధినివేత రాజ్యము లన్నియు తమ జాతీయతేమలపై ఆధికముగా ద్రవ్యమును ఖర్చుపెట్టుచున్నవిగాని భారత ప్రభుత్వము వారు రిలక్షుల ద్రవ్యమును మాత్రమే ఖర్చుపెట్టదలచిరి. జాతీయతేమ నిర్మించబడుటకై తుపాకులను కాల్పుట నేర్పు పాఠశాలలను హెచ్చుగా స్థాపింపవలెనని మూంజిగారు చెప్పిరి.

జయదీక్ష

ఆర్థిక పత్రమును ఖండించుచు జయదీక్ష గారిట్లుచెప్పిరి:—ఒక్క వైనికవ్యయము తయారచేయలేని ప్రభుత్వము యెంత నిరుపయోగమైనదో చెప్ప నవసరములేదు. నిర్బంధ ప్రారంభ విధ్యకై భారత ప్రభుత్వమువారు కోటి రూపాయల విచ్చి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు తక్కినది యిప్పువలెను. నెకండరి విద్యావిధానము యిప్పుడున్నట్లుండరాదు. కొంతకాలము సామాన్య విద్యను వినియోగించి, కొంతకాలము వృత్తివిద్యకై వినియోగించవలెను. ఈవిధ్యభారత ప్రభుత్వవశమున నుండవలెను. భారతవిద్యార్థులకు సలహానిచ్చుసంఘమును రద్దుచేయవలెను. పబ్లిక్ సర్వీసుకమిషను హోండిపార్టుమెంటు వారి లెల్ల యేను గునలెన్నుది. దానిని రద్దుచేయవలెను.

పండిత మాలవ్యా

ఆర్థిక పత్రమును తీవ్రముగా ఖండించుచు పండిత మదనమోహన్ మాలవ్యాగారు ఇట్లు చెప్పిరి:—ఈ సంవత్సరము ఆర్థికపత్రములో నూచింపబడిన ఖర్చులే ప్రభుత్వవిధానమును తీవ్రముగా ఖండించగలవు. మనము వేరుగా వానిని ఖండించవలసిన పనిలేదు. దేశము యొక్క ఆవశ్యకతలను పరిగణింపకుండ ఖర్చులు అమితముగా పెరిగి పోవుచున్నది. యుద్ధసమయముననున్నట్లే మనదేశపు పన్నులు యంతకాలము హెచ్చుగా నుండెను. ఈపన్నులకు ఈసంవత్సరము 5 కోట్లు చేర్చబడెను. ఈపన్నుల నెంతతగ్గించిన భరత దేశముయొక్క తేమమున కంతముచిది. భారతదేశముయొక్క ఆపదలన్నియు, దురవస్థలన్నియు, నిరుత్సాహములన్నియు, 18 పెన్సీల మారకపుర వలన కలిగినవి. వెండిపై పన్ను విధించుట వలన గూడ దేశమునకు చాలనష్టముకలదు. వస్త్రములపై నూటికి 5 వంతులు హెచ్చుపన్నులను విధించుటవలన జపానువారిని పోటీచేయకుండా వెడలగొట్టుట కుద్దేశించబడినది. రాబడి పన్నులను హెచ్చించుట వలన ఈ 500 పన్నువలన భారతపారిశ్రామిక లకు లాభమేమియు నుండదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిపక్షమున ఆర్థిక సభ్యుడు మాటలాడెను. తన నూచనలకు వ్యతిరేకముగా శాసనసభ ప్రవర్తించినచో అంగ్లేయుల యభిప్రాయము మనకు వ్యతిరేకముగా జరుగునని ఉత్తరముగా రు చెప్పిరి. ఇట్లు మనలను బలవంతపెట్టి ఒప్పించుట న్యాయము అని నేను వారి నడుగు చున్నాను. అధినివేత ప్రతిపత్తి తత్ఫలమే యుసంగుటనుగూర్చి ప్రభుత్వము వారు తమ యభిప్రాయమును చెప్పలేదు. మీ ఒత్తిడికి మేము లొంగినచో, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి నూచనలను మేము పెడచెవిని పెట్టుచో తప్పు భారత ప్రభుత్వమువారిపై యుండును. ఖర్చులను తగ్గించుటయు, దేశముయొక్క అవసరములనుబట్టి పన్నులను యేర్పరచుటయు మిక్కిలి అవసరము.

యమ్. ఆర్. జయకర్

ఆర్థికపత్రమును ప్రతిఘటించుచు యమ్. ఆర్. జయకర్ గారిట్లు చెప్పిరి:—వైద్యుడు రోగినిదానమును కనుగొనినట్లు ఉత్తరముగారు మన స్థితిగతులను పరీక్షించి యింక పన్నులను తగ్గించుటకు వీలులేదని కనుగొనిరి. వైనికవ్యయము 55 కోట్లగుండుగా అందులో 80 లక్షలు తగ్గించినామని వారు చెప్పుచున్నారు. ఇది యెంత పరాసాధ్యపుదమో చెప్ప నవసరములేదు. బ్రెన్ అనువారు భారతదేశమునకు వచ్చి చూచి భారతదేశములో ప్రతి చోట మందుగుండు కంపుకొట్టుచున్నదని యభిప్రాయ మిచ్చెను. అటులే ఈసభవారికి నివేదించబడిన ఆర్థిక పత్రముంతయు మందుగుండు వ్యయముగానున్నది. పన్నులను తగ్గించవలసిన యవసర మెంతయో కలదు మనము ప్రభుత్వమువారియెడల సాభావ్యమును ప్రకటింపవలెనని ప్రభుత్వము వారు కోరుచున్నారు. వారు అట్లు మెలంగుచున్నారా? భారతదేశము నుండి పెన్నులను మింగుచు అంగ్లేయులు తమకు వ్యతిరేకముగు ప్రచారము నెట్లు చేయుచున్నారో చూడుడు. సర్ సెసిల్ వాల్టె అను అలహాబాదు న్యాయవాది మనకు వ్యతిరేక ప్రచారము నెట్లు చేయుచున్నాడో చూడుడు. వైద్యోగ్యగముల విషయమై వ్రాయుచు అంగ్లేయులు లేకపోవుట వలన అంగ్లేయులు భా

గతదేశమునుండి వెడలిపోవలసి వచ్చుననియు, వారితో పురుషులను వెడలిపోక తప్పదనియు, అంతటితో అంగ పరిపాలన అంతమునని వారు వ్రాసిరి.

గిడ్డి గారు:-వాల్మీకి యభిప్రాయములతో సేద్యమింప మని గిడ్డి గారు ఐరోపియనుల పక్షమున చెప్పిరి.

జయకర్:-ఖర్చులను తగ్గించుట యొక్కటే ప్రస్తుత సితిగతులలో చేయదగినది.

సర్ జులఫికర్ ఆలీఖాన్

సర్ జులఫికర్ ఆలీఖాన్ గారిట్లు చెప్పిరి:-

ఆర్థిక పత్రము సమయమునకు అనుకూలము గా లేదు.

ఆగ్ని పర్యవేక్షకుని గూర్చి వారివలె మనమున్నాము. ఆ పర్యవేక్షకుని పట్టిన నష్టము బద్దలై మనలను భయపెడుచేయ వచ్చును. ఈ సితిగతులను యింకను క్లిష్టము చేయు అపాకులను మనము అగ్నిలో వేయరాదు. ఇన్ కంటాక్టును వృద్ధి చేయుటను సేను తీవ్రముగా ఖండించు చున్నాను. పైనికన్యాయమును గూడ చాలవరకు తగ్గించు నవసరము కలదు. భారత దేశమునకు యేవర రాష్ట్రములను భయము లేక హతమునలేదు. వాగరిక ప్రభుత్వమునకు గర్హ ప్రజల సంపదయే. అంగ ప్రభుత్వములో నిది చేపూరినదా? దేశములో వివిధజాతులతేమమును సమన్వయము చేసి ప్రభుత్వము వారిని వికాసము త్వముతో ప్రతిఘటించవలెనని కోరుచున్నాను.

మన్మథగారి ప్రత్యుత్తరము

మన్మథ ప్రత్యుత్తరమునందు మన్మథగారు గంటసేపు ముచ్చటించిరి. వారిట్లు చెప్పిరి:-వెండిమీద పన్ను వెండిమీద కులకును వెండిమీదకును గలిగించునట్లును మణ్మథగారు చెప్పిరి. ఈ విషయమును సేను విచారించి త్వరలో వానిని తగ్గించువలెను. లండనులో వెండిమీద పన్నునష్టమును పూర్తిగా కొంత భగవంతు మన చేతిలో నుండవలెను. మనము ఈ డబ్బు నిలువచేసిన తరువాత వెండి భరయింకను తగ్గిపోయినది.

పురుషోత్తమదాసు:-కొద్దికాలపు సెక్యూరిటీలు వాయిదా వల్లిన దాక అట్టే పెట్టినదాగూడ నష్టము వచ్చునా.

మన్మథ:-నష్టముండదు. ఆ విషయమును సేనుకాదనుట లేదు. కాన వాయిదా వల్లకముందు యింకొక విషయముగా వానిని వినియోగించుట లాభదాయకముగా నుండవచ్చును. వెండిలో నష్టము వచ్చినదానిని పూర్తిగా తగ్గించి దబ్బును అట్టి పెట్టుట అవసరమని సేను తలంపును. లేనిదా రిసర్వయొక్క భరలు పడిపోవును.

పురుషోత్తమదాసుగారు అడ్డుపెట్టగా మన్మథగారిట్లు చెప్పిరి. మేము చేసినది పుస్తకములో యెక్కించుట మాత్రమే. అట్లు చేయవలెనని భారత కార్యదర్శి కోరెను. అవలంబింపబడిన పద్ధతి సరియైనది అవసరమైనది. ఆర్థిక సితిగతులనుగూర్చి మన్మథగారిట్లు చెప్పిరి.

లోటుబాటులను కప్పిపుచ్చుట పీలయ్యెడిదే. కాని సేను అట్లు చేయజాలను. ఆర్థిక సితిగతులు నాకు నిరూపనము గలిగించుటలేదు. ఆదాయమునకును ఖర్చుకును చాల తేడావచ్చిన మాట నిజమే. కాని మనకు రావలసిన పన్నులు జనముల కాక పోవుటవలన యిట్లు తలపించినది. ఈ లోట్లను పూర్తిచేయుటకు ముఖ్యముగా రాబోవు సంవత్సరమునకు మాత్రమే పన్నులు వృద్ధిచేయవలెనని కోరుచున్నాను.

ఇకముందు ఖర్చుకంటే ఆదాయము హెచ్చైనదా? నయ్యది రాష్ట్రములకు పంచి పెట్టబడను. హెచ్చుపన్ను విధించిన ఐటముల నన్నిటియందును మనకు తిరిగివచ్చు లాభము చాల కలదు. ఒక్క-రాబడిపన్ను విషయము మాత్రమిట్లు కాదు. వెండిమీద పన్ను సమర్థింపదగినదే. వెండి యుద్ధసమయములో నన్ను భరకు పెరిగిన తప్ప దానిని తీసివేయవలసిన అవసరము కనబడదు. వెండి సామానుల మీదను, వెండి తీగ మీదను పన్ను విధించవలెనని మన్మథగారిట్లు చెప్పిరి. సామాను సేను విచారించెదను.

మన్మథములవైదన్ను

మన్మథములవైదన్నులను ఖండించుచు నడికర్త్రముని మాలవ్యాగారు చెప్పిరి. అదిసత్యముగాదు. నూటికి 15 వంతులకంటే హెచ్చుపన్ను వేయవలెనని సంగతిసందర్భముల వలన తలలేదు.

ఖర్చులను తగ్గించుట

ఖర్చులను తగ్గించుటకు నియమింపబడిన ఉద్యోగి ఈ విషయము బాగుగా విచారించును.

ప్రస్తుత ప్రభుత్వవిధానమును పోషించుఖర్చులనురాజ్యాంగ విధానము మారువరకు తగ్గించుటపీలులేదు. పైనికన్యాయము గూడ తగ్గించుటకు పీలు లేదు. 80 లక్షలు తగ్గించుట జయకర్ చెప్పినట్లు సర్వవిషయము కాదు. దేశమునకు సంపదభీతి వృద్ధికరమగు ఆర్థిక పద్ధతియవసరమని సేనును తలచుచున్నాను. ఆర్థికసహాయము సేనుగ్రహణలెనని చెప్పిరి. గిర్మీననను సేనువిచారించుచున్నాను. ప్రస్తుతము ఈవిషయమై అధికారులకును, అసభ్యులకును సమావేశము జరుగుటకు అసభ్యులకు యభిప్రాయములు అధికారులకు తెలియుటకు సావకాశములు లేకున్నది. ప్రభుత్వములో ప్రతిసభ్యులకును దేశతేమమే పరమావధిగాని యన్యముకాదని సేను స్పష్టము చేయుచున్నాను.

పానికవార్తలు

కలకత్తా, మార్చి 5:-“చాలర్ పత్రి”యను బంగళాభాష గ్రంథము రాజద్రోహపూరితమని గణించు ప్రకటన గావింపబడెను. అచ్చువేసిన ముద్రజాలయమును వెదకి చాలగ్రంథములను తీసికొనిరి. (క్రీ.తె.)

శ్రీ సమర్థ సందాయభజనసభ:-శ్రీ సమర్థరామ దాస్ స్వామిలవారి 18వ వార్షికోత్సవము సందర్భమున రాబోవు 8వ తేదీని సాయంకాలము 6 గం. ఎస్. కే. పి. డి. సరమున ఇంతకుపూర్వము ప్రకటింపబడినట్లు అపరంజికన్య గారి సంగీతప్రదర్శనమునకు బడులుగా రాయచంద్ర కన్యగారి సంగీతప్రదర్శనము జరుగును.

రాకబోకలు:-సర్ పేర్లెస్ బార్బరుగారు నేటి ఉదయమున కాలికట్టునుండి మద్రాసు వచ్చిరి.

గిగ్గరిగారు రైల్వేబోర్డు స్పెషలు ఆఫీసరు నిన్న రాత్రి కలకత్తాకు వెళ్లిరి.

హెచ్. బి. రావుగారు ఆకాంటెంటు జరనలు నిన్న రాత్రి ఉదకమండలమునకు వెళ్లిరి.

చెట్ పట్ రైల్వే ప్రమాదము విచారణ:-

గతసాయవారము రాత్రి చెట్ పట్ ప్రమాదము సమాపమున రైల్వే వంటెనమీద రైల్వే ప్రమాదము జరిగి మువ్వల త్రొక్కు ఒకపురు మువ్వల మరణించినవిషయమున రాబోవు 11 వ తేదీని విచారణ జరుపబడును. వీరలు బండి క్రింద పడినవిషయ మింకను తెలియలేదు.

మద్రాసునందలి మరణసంఖ్య:-కడచిన మార్చి

1 వ తేదీకి అంతమున వారమును సంవత్సరము సగటున మద్రాసునందు వెయ్యింటికి 38.0 మరణములు సంభవించెను. ఇంతకు ముందువారమున వెయ్యింటికి 42.2 మరణములు సంభవించెను. స్త్రీలకు 25 మందికి తగిలెను. వారిలో 12 మంది చనిపోయిరి. ఎంతెక్కు జ్వరమువలన 1, మలేరియావలన 6, ఇతరజ్వరముల వలన 37 మరణములు సంభవించెను.

ఎం. ఇ. టి. మరియు, ఎస్. సి. నివాంధ్ర సంఘము:-

వై సంఘము యజమాన్యమున కేపు 7 వ తేదీని సాయంకాలము 5-30 గం. నెం 1/2 పూనమల్లి హైరోడ్డునందు జాక్వెట్ వీగారు కార్మిక విచారణ సభుసభ్యులు ఒక ఉచిత పతనాలయము రాత్రి పాఠశాల ప్రారంభోత్సవము గావించెదరు. సర్. యం. కృష్ణకామయ్యగారు మద్రాసు ప్రభుత్వ లామెంబరు అధ్యక్షత వహించెదరు.

మహిళాసమావేశ దినోత్సవము:-

మద్రాసు మహిళామణులు బహిరంగసభ రాబోవు 8 వ తేదీని సాయంకాలము 4-45 గం. సెనెటు భవనమున జరుగును. ఇటీవల బాంబాయిలో జరిగిన విద్యావిషయమునకు సంఘ సంస్కరణములకు సంబంధించిన అభిలభారత మహిళా సమావేశము గా వించిన తీర్మానముల విషయమై ఆసమావేశమునకు మద్రాసు నుండి ప్రతినిధులుగా వెల్లిన స్త్రీలు, తమిళము, ఉరుదు, ఆంగ్లముభాషలయందు దువస్థునించెదరు. ఈ వారముందు మద్రాసుకు వచ్చెను ప్రముఖ వారీసులు కూడ ఉపన్యసించెదరు.

ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే యూనియను అధ్యక్షుడు

హోము బోర్డు కార్యదర్శిని సందర్శించుట

ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే యూనియను అధ్యక్షులగు శ్రీ యు. వి. వి. గిగ్గరిగారు 8-3-30 వ తేదీన హోము బోర్డు కార్యదర్శి యను బ్రిగేడియరు జనరలు సర్ ఛార్లెస్ మార్షియనుగారిని సందర్శించి, యూనియనుకు అధికారులకును ఇకముందేర్పడవలసిన సబంధము గూర్చియు, గతి డిసెంబరులో యూనియను చే అధికారుల యెదుట పెట్టబడిన కోర్కెల గూర్చియు, చర్చించిరి. యూనియను కోర్కెలకు ప్రత్యుత్తరములు త్వరలోనే యొసగబడునని తెలియుచున్నది. పనివారల కూలిరేట్లయందును పనివరతులయందును చాల మార్పులు ఆలోచింపబడుచున్నవి. పనివారల కష్టముల గూర్చి యూనియనులో గలిసి విచారించుటగాను ప్రత్యేకోద్యోగి యొకడు నియమింపబడును. ఈయద్యోగి నియమింపబడుట గూర్చి యూనియనుయొక్క అభిప్రాయము అనేక వరతులమీదను ఆధారపడియుండును. అనగా ఆతని యధికారము, ఏజంటులను ఉద్యోగులతోను అతనికిగల సంబంధము మొదలగు వరతులమీదను ఆధారపడి యుండును. రికగ్నయజకాబడుటకు వరతులకూడ త్వరలోనే తెలియజేయబడును.

రైల్వే ఉద్యోగి బర్తరఫ్ చేయబడుట

దేశీయుని రెండవతరగతిబండిలో కొట్టినందుకు

బాంబాయి, మార్చి 4:- జీవరాజు సెన్ గారు విల్లీ రియా పె రి క్రి న ను నుండి మా తుంగ వరకు రెండవతరగతిబండిలో పోవుచుండక ఒక ఆంగ్లో ఇండియను అవమానించి కొట్టెను. జీవరాజుగారివీళ్లు కందరు అందుకోవారనిన నోటీసునకు ప్రత్యుత్తరముగ జి. వి. పి. రైల్వేవాచ్ అందువార్డుకాళి నూపర్మెంటువద్దనుండి లేఖ వచ్చెను. అందు మొదెర్మాంటు అనువాని రైల్వే ఉద్యోగమునుండి తొలగించినట్లు తెలిపిరి. ఈ డెర్మాంటు అను ఆంగ్లో ఇండియను త్రాగియుండి ఆరోజున జీవరాజుగారి బండిలో ప్రయాణముజేయుచు, అతని ఖద్దరుబోజూచి కోపించుకొని, “గాంధీ వెధవ, నువ్వే వైస్రాయిబండిమీద బాంబువేసితివి” అని తిట్టి కొట్టెను జి. వి. పి. ఉద్యోగి యని ఎరింగి సెన్ గారు క్రిమినలుకేసు పెట్టకుండ అధికారులకు వ్రాసిరి. వా రాతని బర్తరఫ్ జేసి సెన్ గారికి తెలియజేసిరి. (క్రీ.తె.)

వివాహమును రద్దుచేయు కేసు

స్వీప్టాప్రభుని కుమార్తె, గోస్వామిగార్లపై

కలకత్తా, మార్చి 5:-మునిసిపలు మేజిస్ట్రేటు ఎస్. ఎస్. గుప్త గారు తనభార్యయగు రొమిలాను ప్ర (క్రీ.తె) స్వీప్టాప్రభుని కుమార్తె) టి. సి. గోస్వామిగారితోగలిసి చెడురీతి ప్రవర్తించినందున వివాహము రద్దుచేయుగోరుచు తెచ్చినకేసు సేను విచారణకు వచ్చెను. అడ్వకేటు జనరలు కేసు ప్రారంభించుచు గోస్వామి, రొమిలాగార్లకు యెట్లు సఖ్యుక యేర్పడెనో జెప్పిరి. కేసు వాయిదా బడెను. (క్రీ.తె.)

సహకారవాదుల ప్రచారము

నగర సహకార పంచాయితీవార్డు తరగతుల యజమాన్యమున శ్రీయుత జి. సుందరరామయ్యగారు. బి. ఏ. గారు “విశ్వయము” గూర్చి మాజిసలూతరు సహాయముతో అరసడి వివాదకర్ సహకార సంఘభవనమున ఉపన్యసించిరి. సుమారు 100మంది సభకు విచ్చేసిరి. వీరు మాజిసలూతరు మూలముగా సహకార ఉద్యమము యెట్లు ప్రజల ఆర్థికవైతికాభివృద్ధులకు సహాయకారిగా నుండునదియు పాద్యపితామహులు బారదోలిన ప్రజలెట్లు సుఖిక్షముగ నుండగలుగుదురో యువ విషయములను ఆయ్యంగారు కథలమూలమున విశేషపరచిరి. శ్రీయుతులు లోకనాథమెదటిమూర్ బాలసినగరు గార్లు “మద్యపానమువలన కలుగుచెడుగులను” గూర్చి సామాన్యజనులకు మనుషున నాటునట్లు ఉపన్యసించిరి.

ఆంధ్రదేశ రైలుప్రయాణీకుల సంఘము, బెడవాడ.

(మీటింగు నోటీసు)

ఈసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గసభ ఈ 9-3-1930 తేదీన ఉదయం ఘం 11 లకు చాగల్లు ఆనందనికేతనంలో జరుపబడును.

చర్యనీయాంశములు

- 1. రైల్వేలో నియమితసంఖ్యకన్న పెక్కువ ఎక్కుట-
2. శ్రీ హరిరావుగారి కేసులు.
3. కార్యకర్త ప్రవేశపెట్టు ఇతరవిషయములు.

శాసనసభల ఎన్నికలు

వాగపూరు మార్చి 5:-ద్యౌకప్రసాదు మిస్ట్రాగారు ఖాలీచేసిన ఆసెంట్స్సభ్యత్వస్థానమునకు ఖంజుబహదూరు లాలుగారు (హతీయపక్షము) ఎన్నికొనబడిరి. కంకోజగారు, డి.మోత్రా టికుపక్షమువారు 6000 వోట్లు తక్కువవచ్చుటచే ఓడిపోయిరి.

పచ్చయ్యప్పకళాశాల పాఠశాలయొక్క సార

స్వత్ర సంఘవార్షికోత్సవము:- పచ్చయ్యప్ప కళాశాల పాఠశాలయొక్క సారస్వతసంఘపు వార్షికోత్సవమును బహుమతు లొసగుటయే రేపు సాయంకాలము 4-30 గం. పచ్చయ్యప్ప హాలునందు జరుగును. రా. సా. టి. యస్. సుబ్రహ్మణ్య ఆయ్యర్, బి. ఏ. యల్. టి. గారు సహకార ఉద్యమము, పాఠశాలలు అనువిషయముగూర్చి సంఘముయొక్క ప్రారంభోపన్యాసము నొసగెదరు.

రా. సా. టి. కే. హనుమంతరావు యం. ఏ. యల్. టి. గారు అధ్యక్షతనహించుటకు చతురో అంగీకరించుచున్నారు.

రంగునాన్ (190) 15 0 9

వోట్లు యివ్వ వద్దు శాంతిసైన్యములో చేరండి

—కాకినాడలో బహిరంగసభ

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాకినాడ, మార్చి 4 :—నిన్న సాయంకాలము మశీదు వద్ద గొప్ప బహిరంగసభ జరిగెను. కాంగ్రెసు తీర్మానములు ప్రబోధము నిమిత్తమున్న 6-9 తేదీని జరుగు శాసనసభ ఎన్నికలలో వోటుచేయరాదని చెప్పుటకును యీ సభజరిగెను. డాక్టరు పుష్పలూరి గోపాలకృష్ణగారు సభాభ్యుత్థులుగా నుండిరి, జాతీయకీర్తనములతో సభ ప్రారంభింపబడెను.

శ్రీయుత దువ్వూరి సుబ్రహ్మణ్యముగారు ఉపన్యసింపచుచు శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు ఎచ్చేసరికి కాంగ్రెసు తీర్మానములను కాకినాడ పౌరులు శిరసావహించిరిని ఆయనకు తెలిసేటట్లు చేయుట ధర్మము. కాంగ్రెసుయెడలను ఆయనయెడలను భక్తిగౌరవముల జూపినవారగుదురు. ఎన్నివేలరూపాయలైన శ్రీ సాంబమూర్తిగారు జైలునుండిరాగానే లేకలరు. కాని ఆయనవచ్చేసరికి యిన్ని వందలమంది శాంతిసైన్యములో ఉన్నామని ఆయనకు బలము చూపించవలసిన బాధ్యత గుర్తించండి. అందరూ శాంతిసైన్యములో చేరవలయులేనే శ్రీ సాంబమూర్తిగారియందు విశ్వాసమును చూపించి గౌరవించినవారగుదుము. కావున ముమ్మందుగా రాజ్తోపు శాంతిసమరమునకై కాకినాడవారు ఎందరూ శాంతిసైన్యములో చేరుదురా అని అందరూ ఎదురుచూచుచున్నారు. సాంబమూర్తిగారి పట్టణములో శాసనసభ ఎన్నికలు జరుగుతున్నప్పుడు ఆ ఎన్నికలు కాంగ్రెసు తీర్మానప్రకారముగా పూర్తిగా బహిష్కరింతురా లేదా అని లోకము చూచుచుండును. సాంబమూర్తిగారి అభిప్రాయములు తెలిసికొన్నవారెవరును, కాంగ్రెసుయొక్క గౌరవమును అధికముచేయవలెనన్నవారెవరును, యీ ఎన్నికలజోలికి పోరనియు, వోటుచేయుటకు వెళ్లరనియు నమ్ముచున్నాను. ఏ కాంగ్రెసు వ్యక్తులు చెప్పినమాటలు మరచిపోయి కాంగ్రెసు ఆదేశము నిర్వహించవలసినదని హెచ్చరించిరి.

శ్రీ గోదగొంతుల బ్రహ్మాండంగారు పిమ్మట ఉపన్యసింపచు నిర్మాణకార్యక్రమము, విదేశప్రస్థ బహిష్కారము, ఉప్పుపన్ను విధానము దానినిగురించి శాసనోల్లంఘనము పెట్టుట తెలిపిరి. శాంతిసైన్యములో వెంటనేచేరి సీతానగరములోని సత్యాగ్రహ ఆశ్రమమునకు పోవలసినదని హెచ్చరించిరి.

డాక్టరు గోపాలకృష్ణగారు మహాపన్యాసమును గావించిరి. శాంతిసైన్యము సమకూర్చుట ముఖ్యవిషయమనియు, మహాత్ముడు తలపెట్టిన కార్యమునకు అందరూ తయారుకావలెననియు, వోట్లు యివ్వక పోలింగుసలములకు వెళ్లకుండ ఉండి శ్రీ సాంబమూర్తిగారికి స్వాగత మియ్యవలెననియు, అప్పుడే స్వాగతమున కర్మముండుననియు, ఎన్ని తక్కువ వోట్లతో ఒక అభ్యర్థి కాన్సిలులోనికి వెళ్లితే అంతతక్కువ ప్రజాప్రాతినిధ్యము కలిగియుండెనని చెప్పవచ్చుననియు, నిజమైన ప్రజాప్రతినిధి కాజాలడనియు, హెచ్చరించిరి.

ఆదిభట్ల నారాయణదాసుగారు

రచించిన గ్రంథములలో, బ్రస్తుతము విజయనగరములో వారియొద్ద వెలకుదొరకు పుస్తకములు

కావ్యములు	రు.	అ.	పై
(1) బాటసారి	0	4	0
(2) సారంగధర చాటకము	1	0	0
(3) తారకము (సంస్కృతము)	0	5	0
(4) శృంగములు	0	8	0
(5) నవరసతరంగిణి (Beauties of Shakespear and Kahdas)	10	0	0
(6) నూలుగంటి (Telugu to 100 Aesop's Fables)	0	6	0
(7) ఋగ్వేదమంత్రములు (దర్శనముగా స్వరతాళములతో సేర్పర్చబడి తెలియపఱచినది)	1	0	0
(8) విష్ణు సహస్రనామముల కచ్చ తెనుగు	0	8	0
(9) భగవద్గీత కచ్చ తెనుగు	0	8	0
హరికథలు			
(1) యథార్థ రామాయణము	2	8	0
(2) హరికథామృతము (సంస్కృతము)	1	4	0

ప్రశ్న

భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు రూ. 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నకు రూ. 0-4-0, ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను. వి. పి. 0-4-0 అవును.

గాంధీ జ్యోతిషనిలయం, తిరు త్తణి. P. O.

ఒక గిన్నెడు "ఓవల్ టైను"ను త్రాగిన
మనస్సు కుదుటబడును.

వ్యాపారము, లేక యితర వ్యవహారములవల్ల మనస్సు చీకాకు పడి, శ్రమ యని తోచినవెంటనే ఒక గిన్నెడు ఓవల్ టైనును త్రాగిన, మెదడునకు నూతన ఉత్తేజమును గలిగించును. ఓవల్ టైన్ నానవేసిన బార్ల గింజలు, మంచిమీగడ గలిగినపాలు, కోకోపదార్థములనుండి తయారైనది. మనస్సును తదేకధ్యానమునం దుంచుటకు, ఓవల్ టైన్ సాయపడును. అలసటను తీర్చును. ఆరోగ్యమును చేహార్చును.

ఓవల్ టైన్ టూనిక్ ఆహారము. శరీరమునకు బలమును, పోషక శక్తిని, జీర్ణశక్తిని గలిగించును. రాత్రియందు పుచ్చుకొనిన సుఖనిద్ర నొందించును. పగలంతయు ఉత్తేజము గలిగి పనిచేయుట కవకాశమును గలిగించును.

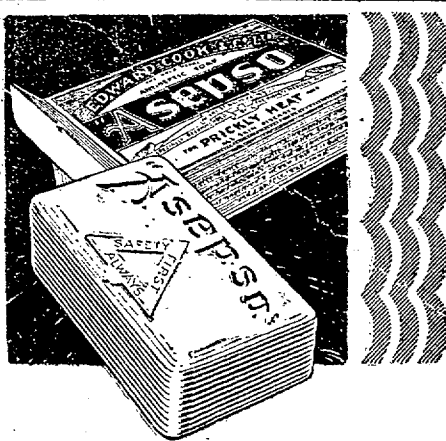
ఓవల్ టైన్ తయారొనర్చుట కొక నిమిషముమాడ పట్టదు. మంచి పాలులేక కండెన్స్డ్ మిల్క్ ఉపయోగించవచ్చును.

OVALTINE

మెదడునకు, నరములకు, శరీరమునకు పుష్టినిచ్చున
కెమిస్ట్రీ లండరివద్దను దొరకును

అది
ఎప్పుడును
మంటను
బాధను
తొలగించుటలో
తప్పియుండలేదు

మంటలు, పోట్లు గలగడేయు వేడి, ఎక్కిన, దీనివలన కలుగు పోట్లు—ఎసెప్సో, బౌద్ధధర్మము గలిగిన టూయిలెట్ సబ్బు, సర్వవిధములైన చర్మవ్యాధులను తొలగించును. ఎసెప్సో చర్మమును కుద్రపరచి, నూతన, ఆరోగ్యము నివ్వగలదు. ఎసెప్సోసబ్బును వాడి మీ చర్మమును ఆరోగ్యమున నుంచుకొనుము.

Asepsol

నకలవిధములైన చర్మ వ్యాధులకు

EDWARD COOK & CO. LTD.,

కర్షణ అభివృద్ధి

ఆభివృద్ధి తంతుకార సంఘమువారి నివేదిక

ఆభివృద్ధి తంతుకారసంఘం కార్యదర్శి యాక్రీంది నివేదికను ప్రచురణార్థము పంపుచున్నారు.

సైదునుసంఘ బహిష్కారోద్యమమువలనను 1928 సం॥ జరిగిన కలకత్తా కాంగ్రెసువలనను దేశీయ రాజకీయ పరిస్థితులవారితోచరణము చాలవరకు మార్పుకొంది కర్షణ అభివృద్ధికి అనుకూలముగ పరిణమించెను. ఈ అనుకూల పరిస్థితులు కర్షణ అభివృద్ధికి తగిన ప్రోద్బలము నొసగుటయందు సహాయకారిగ నుండెను. సంఘముయొక్క ఆర్థిక సంవత్సరముందు 1929 సం॥ సెప్టెంబరు మాసమునకు అంతమవత్సరమున కర్షణ ఉత్పత్తి వెనుక సంవత్సరము కంటెను 30% అధికమయెను. కర్షణ అమ్మకము 50% అధికమయెను. 1929 సం॥ అక్టోబరు నుండి, డిసెంబరు వరకు సంఖ్యలను బట్టిచూడ యీ వెస్టరను కర్షణ ఉత్పత్తి వ్యాపారములు ఎక్కువగునని ఊహించుటకు అనకాళముకలదు.

1928 సం॥ అక్టోబరు, నుండి, డిసెంబరు మాసములలో కర్షణ ఉత్పత్తి, అమ్మకపు, లెక్కలతో 1929 సం॥ యిడేమాస, ములందలి లెక్కలతో పోల్చిచూడ కర్షణ వ్యాపారము చాలా అభివృద్ధి గాంచినదని తెలియుచున్నది.

రాష్ట్రము.	సంఖ్యా వివరములు			
	ఉత్పత్తి.	ఉత్పత్తి.	అమ్మకము.	అమ్మకము.
	1929 సం.	1928 సం.	1929 సం.	1928 సం.
ఆంధ్ర	1,21,844	60,568	1,51,185	75,844
బీహార్	89,778	44,046	80,972	80,196
బెంగాల్	1,02,997	1,02,244	2,20,009	2,19,686
బొంబాయి			82,414	56,341
బర్మా			7441	5758
డల్హౌసీ	37,060	18,670	27,716	17,825
గుజరాత్	5559	5774	51,189	29,632
కర్నాటక	19,305	21,379	85,505	48,258
మహారాష్ట్రము	15,535	9923	84,679	59,143
పంజాబు	46,269	15,571	48,518	25,256
రాజస్థాన్	53,155	17,683	39,908	21,880
సింధు			18,509	
తమిళనాడు	3,70,696	2,66,968	2,91,275	2,39,258
సంయుక్త రాష్ట్రము	73,621	18,881	1,40,931	39,808
ఉత్తర్	20,069	8450	26,471	27,746
మొత్తము రూప.	9,55,883	5,90,152	1,356,622	9,47,078

స్వల్ప ధరకు మోటారు

---నుఖిముగ నడుచును!

బాగుగ ఇంజిన్ నడచినయెడల, కష్టము తగ్గుటయే గాక, మంచి పద్ధతిలో నుండుటకు ఖర్చుగూడ తగ్గును. ఇంజిన్ బాగుగ నడవవలయునన్న, మంచిరకము అనగా బాగుగ వడపోసిన వేక్ ఫీల్డ్ కాస్ట్రోల్ మోటారు ఆయిల్ నే ఉపయోగింపవలయును. కాస్ట్రోల్ చాలకాలము పనిచేయుటయేగాక, బాగుగ జూటునట్లుచేసి, ఇంజిన్ యొక్క-వకాలము బాగుగ నుండగలదు. మరియు ప్రపంచమంతటను గొప్పగొప్ప మోటారు అనుభవదారు లందరును మోటారునూనె లన్నిటిలో శ్రేష్టమైనదని చెప్పియున్నారు.

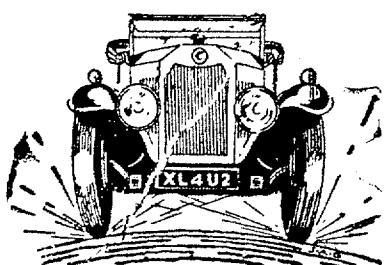

వేక్ ఫీల్డ్ కాస్ట్రోల్ మోటారు ఆయిల్

హిందూదేశమందు మోటారునూనె లమ్మువా రందరివద్దను, సామాన్య మోటారునూనెల ధరలకే దొంగగలదు. కొను నపుడు ఎరువులేక ఆకుపచ్చరంగు గల డబ్బాలోని దానినే యడుగుడు. దీనికి ప్రత్యామ్నాయము లేదు.

సి. సి. వేక్ ఫీల్డ్ అండ్ కంపెనీ, లిమిటెడ్.,

బొంబాయి, కలకత్తా, ఢిల్లీ, మద్రాసు, రంగూన్ మొదలైనస్థలములు.

హిందూదేశమునకు నూతనమైనట్టియు శ్రేష్ఠమైనట్టియు ఫిలులు

అమెరికాదేశపు నేర్పరి మనదేశమునకు బ్రావల్
టాక్స్ ను తయారుచేయున్నారు

ముమ్మారు ప్రపంచమునంతయు చుట్టినట్టి ప్రఖ్యాత
పురుషుడగు మిస్టర్ జేమ్స్ ఫిల్బుస్ పాట్రిక్ కడలానట్టి వామ్మ
లను తయారుచేయుటలో మిక్కిలి నిపుణుడై నేను మన హిం
దూదేశమునూడ చూడవచ్చి ఆగ్రా, ఢిల్లీ, మరయితర చరి
త్రాత్మకమగు స్థలములందును చిత్రముల పరికించి మిగుల ఆశ్చ
ర్యము నొందెను.

వీరు, నేడు బొంబాయియందును, చుట్టుపట్టణముల
లోను నుండు దృశ్యములను ఫిల్మకొరకై తీసికొనుచున్నారు.
వీరు మనదేశముల దినచర్యలను, దానికి తగిన రంగును యీ
దృశ్యములను మిళితము చేయుటకై ప్రయత్నములు చేయు
చున్నారు.

జనరల్ మోటారు కార్సుకూడ హిందూదేశ ఫిల్మ
దృశ్యములందు చేర్చబడెను

వీరు మోటారులో వివర్ లెట్, బ్యాక్, ఓల్పు మో
టోర్, పాస్టియర్, లాసెల్, చివర్ లెట్ బస్సులను,
ఫోటో తీసికొనియున్నారు. కొలదికాలముక్రింద వీరిచే తయారు
గాబడుచున్న గొప్ప ఫిల్మ "ది జేట్ ఆఫ్ ది లేక్" నందు జనరల్
మోటారు వారి కారుల నుపయోగింపబడి నమ్మకమైనవని
చెప్పియున్నారు.

వీరు చిన్నకథలను తయారు చేయుటలో మిగుల నేర్ప
రులు. అట్టివాటిలో "టావోట్ టావస్" ప్రపంచమందుండు
అద్భుతమైన ప్రయాణదృశ్యములు కలిగియున్నవి.

ఒకే పర్యాయము వేలకొలది అడుగుల దూరము గల
ఒకయోగించబడి, వినవగి, చూచుట కింపైన దృశ్యములు
ప్రపంచ మంతటిలో శ్రేష్ఠమైనవి మాత్రమే చేర్చబడియున్న
వి. ఈఫిల్ముల తయారు చేయబడి ఆర్. సి. ఏ. ఫోటోఫో
నూపై ధ్వని వినునట్లు చేసి, మాటలాడుట యవసరమైనవనయ
మందు తానే న్యాయముగా మాటలాడుచుండును.

మిస్టర్ ఫిల్బుస్ పాట్రిక్ గారు మాటలాడు సమయమందు
వెనుక చక్రవర్తిని తిప్పుచు యుండగలరు. వీరిని పొడువట్టివారు
విక్టర్ బ్రావెర్ టాక్ ఆర్ చెప్పి, వాదనయిత్ సిక్ కెట్
అను అమెరికాసంగీతవిద్వాంసుని ఉత్తరపు ప్రకారము వా
యించుచుండును.

ప్రపంచములో మిగత సగభాగము ఎట్లు నివ
సించుచున్నది?

వీరు ప్రయాణ అనుభవములను తెలిపిన దేవునగా, ప్ర
పంచములోని రెండవ సగభాగమునకు మొదటి సగభాగ మేమి
చేయుచున్నదను విషయమునూడ తెలియదు. కాబట్టి యీవిష
యములను బండ్లకు తెలుపుటకే నేను దేశాటనముచేయు
చున్నానని చెప్పెను.

వాగ్విప్రపంచముం యందు 80 కోట్ల ప్రజల విష
యములు ఒకరి కొకరు తెలిసికొనుటకై ప్రతివారమందు ఫిల్మ
ప్రదర్శన మిచ్చుచున్నాము.

సినిమా ప్రదర్శనములకు వెడలు ప్రతివారును ఈ "ట్రా
వెర్ టాక్స్" ను చూచియానందించుటకై వీరు గొప్పకంపెనీ
వారితో, హిందూదేశమున ప్రదర్శించుటకుగాను తగిన యేర్పాట్లు
చేయుచున్నారు.

ఫిల్మ ప్రాటిక్ గాతో మిస్టర్ బర్న డాన్, కెమిరా
మనిషి, మిస్. రూత్ తామస్ అను అమెరికాదేశపు గొప్ప
నాయకి పాత్ర ధరించు నిపుణుల గలిగిన స్త్రీయు, డాల్లి గారు
యిదివరలో పెరల్ బైట్, కెమిరా మగిగిగ నంది హోటీ
ఫుడ్ లో గొప్పగొప్పకు సంపాదించియున్నారు.

వీరు అనుచరులతో సహా బొంబాయి విడిచి జావాన
కల్లి యచటినుండి ప్రపంచయాత్ర యన్. యన్. కొల బస్ పై
బ్రవది 25 తేదీని ప్రయాణమై యుండిరి.

“శారదానవలలు”

10 వేలు ఉచితము-కడునవ్వుపుట్టించును,
యీనల 80 వ తేదీలోగా అదా స్తాంపు పంపువారికే

ఎ. సాంబమూర్తి, చికాకోల్, గంజాంజిల్లా

నల్లజెండాలకేసు

(స్వకీయవిలేఖరి)

వడ్డయూడి నత్తనారాయణ, బొబ్బా ఆదినారాయణ
మూర్తి, బొబ్బా రంగారావుగార్ల స్టేటుమెంటు
ఫిబ్రవరి 27:—బందరు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు కోర్టు
వారి సమక్షమునకు

C. C. 5/30.

నల్లూరి రామా రావుపై రాలు-ముద్దాయిలు 8, 9,
10 ముద్దాయిలతరపున దాఖలుచేసిన స్టేటుమెంటు

కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమువారున్నూ బందరు గుడి
వాడ పట్టణ కాంగ్రెసుసంఘమువారున్నూ గవర్నరుగారిరాకను
బహిష్కరించవలసినదనిన్ని, ప్రభుత్వవిధానము నెడల ప్రజల
యాసముతీని తెలుపగలండులను నల్ల జెండాల ప్రదర్శనము చేయ
వలసినదిగా తీర్మానములుచేసి కరపత్రముల పంపియున్నాను.
గవర్నరుగారి పన్నానం నిమిత్తం జనవరి 28 వ తేదీని ముగిసి
పశ్చిమగోదావరి జిల్లాసభ ప్రభుత్వసంబంధములు ఆరుగురితో
ప్రారంభించబడి గడియకాలములో పదిమందితో ముగియుటను
బట్టియు ప్రభుత్వమునెడ ప్రజలకు గల సానుభూతి వెల్లడి అను
చున్నది. ఇట్టికృత్రిమసన్మానము నిజస్థితి బయలుపర్చుటకై
కాంగ్రెసువారు కాంతియుతమైన నల్ల జెండాల ప్రదర్శనము
ఏర్పడినది. వర్తమాన యావద్దండి గవర్నరుగారి రాకకు
వారి ఆసక్తులని తెలుపుటకే తమకొట్టను మానివేసిరి. ఈనెల
6, 7 తేదీలను బందరుపురమున జరిగిన బహిరంగసభలో గవ
ర్నరుగారి రాకను బహిష్కరించ గలండులకు యేకగ్రీవముగ
అంగీకరించబడినది. కాంగ్రెసువారు కొందరు 8 వ తేదీని
చరఖాసంఘమునుండి నల్ల జెండాలతో ఊరేగింపు బయలుదేరి
ఉదయం 8 గంటలకు చల్ల బజారుకు పోవురోడ్డు, యిరుప్రక్క
లను నిలబడి గవర్నరుగారు వచ్చునపుడు నల్ల జెండాలను ప్రద
ర్శించి "తిరిగి వెళ్లండి" అని కేకులవేయుటకు యేర్పాటు
చేసియున్నారు. సదరు యేర్పాటుప్రకారం 8 వ తేదీ
ఉదయం కొందరు నల్ల జెండాల వూరేగింపుతో బజారుకు
వచ్చుసరికి పోలీసువారు ఊరేగింపును ఆపినందున, తిరిగి చరఖా
సంఘమువద్దకు వచ్చినారు.

చరఖాసంఘము ఆవరణలో నున్న మేము నల్ల జెండాల
తో ఒక్కొక్కరము నేటుబడుటకు వచ్చుసరికి మాదేరును
వ్రాసికొని పోలీసు సబ్ యిన్ స్పెక్టరు మమ్మలను అరెస్టుచేసి
వారు, పోలీసు Act. Sec. 30 క్రింద నోటీసు మాకు తెలి
యదు. ఎట్టి ఆక్రమసంఘము యెచ్చటను యెన్నడును యేర్పడి
యుండలేదు. సబ్ యిన్ స్పెక్టరు యెప్పుడును మమ్మలనుగాని
మరి యెవరినీగాని వెళ్లిపొండ్లని చెప్పలేదు. దొర్లనృరాహిత్య
ము కాంగ్రెసుయొక్క సిద్ధాంతము, కాంగ్రెసువాదులు కాంతి
యుతము కానట్టి యెట్టివర్తమాన పొల్లినారు. ఇతరులు తమయే
డల దొర్లనృము చూచినను తిరస్కారము చూపరు. అట్టివిష
యములో నెమ్మదికి భంగము కలిగించు నుద్దేశముకాని, నెమ్మ
దికి భంగము కలుగునందర్భవముగాని ఉండుటకు యెట్టి అవకా
శమును లేదు.

గవర్నరుగారినిగాని వారి సలినిగాని అగౌరవపరుచు
నుద్దేశము ఏకోశమందును లేదు. ప్రభుత్వవిధానమునెడ గల
అసంతృప్తిని కాంతియుతముగా వెల్లడిపరుచుటయే యుద్దేశము.
పోలీసు Act. 30 Sec. ప్రకారం నోటీసు యెచ్చటను ప్ర
యరించలేదు. బజారులోను ఆకెళ్లవారిమేడనున్న ఆంటించిన
ట్టు మాకు తెలియదు. యెవరిని తెలియుటకు సావకాశమున్న
లేదు. నోటీసు ఆక్రమమున్నూ, ఆకాస్త్రియమున్నూ ఆయి
వున్నది. మేము నేరస్తులము కాము.

మద్రాసు అందుసదరక్ మరాటా

రైల్వేకంపెనీ, లిమిటెడ్.

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

మణేగార్ చౌత్ ట్రీ

లెవల్ క్రాసింగ్

మణేగార్ చౌత్ ట్రీ వడ్డయన్న రైల్వే లెవల్ క్రాసింగ్
గ్లెడ్ రోడ్డు రాకపోకల వ్యాపారమంతయు 10-3-30 తేదీ
రాత్రి 10:10 మొదలు 11-3-30 తేదీ ఉదయం 5:00 వరకు
ఆపుచేయుచుండును.

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1930 నం! మార్చి నెల 6 వ తేదీ గురువారము

1. హాన్యములు

విశుద్ధములైనవి

పసుపు తెనాలిది ,, ప 45 కలదు	12 8 0	18 4
నల్లూరిది ,, డిల్ 42	18 8 0	14 0
శిల్లి ,, డిల్ 46	16 0 0	17 0
రాసులు రా. 184 బస్తా 1-8	8 0 0	8 12
శువులు ,,	19 0 0	20 0

2. ధాన్యము పవ్వులు

కందులు బస్తా 1-8 ర 205	2 12 0	14 0 1
సెనగలు ,, డిల్	16 0 0	17 0 1
సెనలు ,, డిల్	14 0 0	16 0 0
మినుములు ,, డిల్	17 8 0	18 0 0
ఉలవలు ,, 195	7 4 0	8 0 0

3. నూనెపప్పులు

శువులనూనె కా 1-8	110 0 0	118 0 0
నయ్యి మ 1-8	14 0 0	19 0 0
వీరు సెనగపప్పు కా 1-8	40 0 0	41-0-0
వీరు సెనగనూనె గాడు కా 1-8	రు.95	మి.మ.నూనె 98
అనుదము కా 1-8	96 0 0	100 0 0

4. చిల్లరపప్పులు

చాడుపప్పు కా 1-8	100 0 0	108 0 0
చూరపప్పు ,,	60 0 0	65 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) కా 1-8	98 0 0	108 0 0
సనియాల ,, కా 1-8	28 0 0	38 4 0
గుంటూరుపొయకట్టు వీలిమంగు మును 1-8	రు.40	45
తెల్లము కా 1-8	రు.28	0 0 49 0 0
అస్కాచక్కెర బస్తా 1-8	26 0 0	26 8 0
రింతపండు కా 1-8	28 0 0	38 0 0

5. ఇనుము

పట్టారకం కా 1-8	30 0 0	31 0 0
చిరం ,,	24 0 0	30 0 0
లెంబు ,,	24 0 0	30 0 0

6. చూలు

నెం 20 కెన్ని సామాన్యాలి	రు. 7	12 0
నెం 6 ,, కబారి	4	9 0
నెం 24 ,, లా	5	10 0
నెం 40 బాడ్డురు 10 బా	9	8 0
నెం 20 కెన్ని రెట్టలేడి	6	4 0
నెం 40 గా	8	7 0
నెం 4 రెన్ని సీడి	4	8 0
44 బాండ్	4	15 0

7. పోహములు

నెండి 100 కులం 1-8	రు.53	12 0 56 4 0
నెం నారు గులం 1-8	21	18 0 23 0 0
నెం నర 1-8	18	12 9
ఇత్తడి బా 1-8	241	0 0 248-0-0
రాగి బా 1-8	828	0-0 830-0-0

8. రంగులు

అతి మెలు స్వీట్లయలాండు -లిజియో సింహామార్కు

పిటా 1-డిగ్రీలు 200 కే	రు.47	0 0
,, వీరరంగు 1 రం	10	0
,, 14 రంగులు	1	10 8
,, 28 రంగులు	1	9 0
,, 56 రంగులు	1	8 6
,, 1 అందరు	1	8 0
రంగులుపొయకట్టు-వీలే అనగా (బర్ని-రెడ్డు)	3	4 0
రాగి 8 కే	1	0 9
నెం 4	1	2 1

అశ్వన

రిజువేనేటరు

ఎక్కువబలమును, శక్తిని, జీవము నివ్వగలదు. నరములను, శరీరమును, మెదడును వృద్ధిచేయును. విద్యాపారీణులకును, వ్యాయామం చేయువారికిని యావశ్యకమైనది.

ప్రాక్ యుంచువారలు:—
ఎస్. జే. యాన్ గౌన్ డర్ అండ్ కో.,
41, బందరువీధి, మద్రాసు.
అశ్విన లంఛ్ కో.,
174, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.
నాథన్ అండ్ కో.,
కొచ్చిక్.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works, Ltd.
Calcutta.

AMRUTANJANA

Price Annas 10 only.
AMRUTANJAN DEPOT
MADRAS & BOMBAY.

శ్రీమదాంధ్రలింగపురాణము

లింగపురాణమున కాండీకరణము విద్యాకో, ములుగు చంద్రమాలికాశ్రీచే వ్రాయబడినది.
పద్యములు హృద్యములు. కథాంశములు ముక్తికాంఠా శ్లాఘనోపాసములు. రసములు సహృదయరంజకములు. అభిప్రాయములు వ్యాసమనోనుకరణములు శైలి సులభము. గ్రంథము పండితపాఠ్యమనోహరము. పండితులు సదభిప్రాయముల నిచ్చియున్నారు.
మంచికాగితములు. 292 పుటలు. కొలది ప్రతులు మాత్రమే కలవు. పూర్వభాగము. రు 1-4-0.
వ్యాపారస్థులకు మంచికాగితము ఇవ్వబడును.
ములుగు చంద్రమాలికాశ్రీ,
శెనాటి, నామరకేట.-అని వ్రాయవలయును.

ఆంధ్రదినపత్రిక

ఆంధ్ర దినపత్రిక	పొరుగునానికి	చెన్న పట్నమునానికి
సంవత్సరమునకు	24 0 0	20 0 0
ఆరుమాసములకు	12 0 0	10 0 0
మూడుమాసములకు	6 4 0	5 4 0
మూడునకు	2 2 0	1 12 0

వారపత్రిక

వారపత్రికను సంవత్సర చందా రు. 4 0 0
వారపత్రిక సంవత్సరమునకు తక్కువ చందాకు పంపబడదు.
మేనేజరు, "ఆంధ్రపత్రిక"

శ్రీకృష్ణభారతము

ఆది పర్వము మొదలుకొని శ్రీపర్వమువఱకు 5 సంపుటములు. సంపుటము 1-కి రు. 8-0-0. ఆరు సంపుటములును ఒకేసారి కొనువారికి రు. 18-0-0. పోస్టేజీవేలు. 85 పలయువారు:— లలితా ముద్రాశాల, రాజమండ్రి.

చంద్రా నర్సరీతోటలు- నేలం జంక్షన్

3 సం॥ అంటునాడిచెట్లు, ఇతర కలి అంటుచెట్లు వజ్ర రు 7½. సిమె, స్వర్ణ తర్కారీ పూలవిడ్డులు; 24 దినములు నెట్ రు 2½, 12 దినములు 1½. "శామంతి పూలు" మదరాస్ పడి 8 కి రు 1. క్యాటలాగ్ ఇవా.
Chandra Nursery, P. O. Salem Junction.

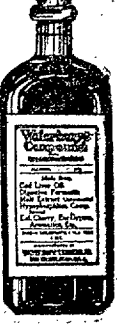
పల్లెటూరు గ్రంథమండలి,
రాజమండ్రి

అద్వితీయమగు జాతీయ గ్రంథములు వెలువడుచుండును. సంవత్సర చందా పోస్టేజీతో సహా 2-8-0 ఇదివరలో వెలువడినవి వినియోగ సావర్కరు. 0-10-0 మహారాజీ ఝాన్సీ లక్ష్మీబాయి అ. 10 / మేజనీ జీవితము అ. 10 ఇతర పుస్తకములు కూడ కలవు. కేటాలగు కోరినవారికి పంపబడును.
112-1 ముదిగంటి జగన్న శాస్త్రి.

Before the MONSOON arrives

మాన్ సూన్ రాకకు పూర్వము, వేడివల్ల మీ జీవశక్తి అంతయు కరిగిపోయినవిమ్మట, మీ శారీరకవద్ధతిని బలపరచు కొనుటకు మంచిసమయము. అప్పుడు యితరవ్యాధు లెవ్వయు కలుగకుండుటకు, బలమును చేకూర్చుటకు వలయు పదార్థము లన్నియు చేరియున్న Waterbury's compound కు నేమిపుడు. ఇందు జుతుక్రొత్త తేమయు నూడవు. యంత్రసాహాయముననే తయారగును. చేతులతో నంటబడదు. అన్ని జాతులవారును, వివిధవర్ణముల వారు నేవించుటకెట్టి ఆశ్చర్యములేదు. వైద్యశిఖా మణులచే గత 25 వత్సరములనుండి ప్రశంసాపాత్రకు లోనగుచున్నది.

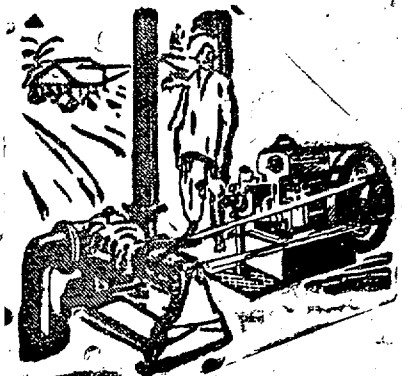
WATERBURY CHEMICAL Co.,
PHARMACEUTICAL CHEMISTS
Des Moines Iowa (U.S.A.)
బహుళులను, స్థూలములను కెమిస్ట్రీవద్దను క్రయమునకు దొరకును 5-68-2

WATERBURY'S
ఉష్ణ ప్రదేశముల కేర్పాటైన దగుటవల్ల
COMPOUND ఎండలో జలలో కూడ చెడకుండు నుండగలదు. వాంఛిగుణమును యివ్వగలదు.

నవీన

46-1

వాల్ కార్డు
డీజెల్

హారిజంటల్, 4 స్ట్రోకుల కోల్డు ప్లాంగు భారత దేశమునకు ప్రత్యేకముగా నిర్మించబడినది. చమరు ఖర్చు తక్కువ, అత్యధికమగు నమ్మిక గలది. పంపించు అన్ని పరిశ్రమములకు ఆదర్శనియమైన ఇంజను.
7½ హెచ్. పి. నుండి 80 హెచ్. పి. వరకు అనేక సైజులలో తయారుచేయబడినవి. మిగత వివరములకు ఈ దిగువవినియోగమునకు వ్రాయవలెను.

వాల్ కార్డు బ్రదర్స్, ఎంజనీర్లు,

ఆరీనియన్ వీధి, మద్రాస్.
ప్రదర్శనము గల స్థానములు.

బెంగళూరు మధుర బెజవాడ కోయంబత్తూరు